G. BACOVIA

OPERE

FUNDAŢIA REGALĂ PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
BUCUREŞTI, 1944

P O E Z I I

G. BACOVIA « OPERE » ESTE AL ZECELEA VOLUM DIN COLECŢIA « SCRIITORII ROMÂNI CONTEMPORANI, EDIŢII DEFINITIVE ». VERSURILE STRÂNSE IN PREZENTUL VOLUM AU FOST ALESE DE AUTOR, IAR TEXTUL LOR REVIZUIT DE DÂNSUL. ACEASTĂ PRIMĂ EDIŢIE S'A TRAS IN TREI MII DOUĂ SUTE DOUĂZECI ŞI ŞASE EXEMPLARE PE HÂRTIE VELINĂ ALBĂ, NUMEROTATE DELA 1 LA 3226

JUSTIFICAREA TIRAJULUI

G. Bacovia

Doamnei mele

A G A T H A

P L U M B

1 9 1 6

PLUMB

Dormeau adânc sicriele de plumb
Şi flori de plumb şi funerar vestmânt —
Stam singur în cavou... şi era vânt...
Şi scârţiau coroanele de plumb.

Dormea întors amorul meu de plumb
Pe flori de plumb, şi-am început să-l strig —
Stam singur lângă mort... şi era frig...
Şi-i atârnau aripile de plumb.

PASTEL

Buciumă toamna
  Agonic — din fund —
Trec păsărele,
  Şi tainic s'ascund.

Ţârâe ploaia...
  Nu-i nimeni pe drum;
Pe-afară de stai
  Te 'nnăbuşi de fum.

Departe, pe câmp,
  Cad corbii, domol;
Şi răgete lungi
  Pornesc din ocol.

Tălăngile, trist
  Tot sună dogit...
Şi tare-i târziu,
  Şi n'am mai murit...

DECOR

Copacii albi, copacii negri
Stau goi în parcul solitar:
Decor de doliu, funerar...
Copacii albi, copacii negri.

In parc regretele plâng iar...

Cu pene albe, pene negre
O pasăre cu glas amar
Străbate parcul secular...
Cu pene albe, pene negre.

In parc fantomele apar...

Şi frunze albe, frunze negre;
Copacii albi, copacii negri;
Şi pene albe, pene negre
Decor de doliu, funerar...

In parc ninsoarea cade rar...

AMURG

Trec corbii — ah, « corbii »
Poetului Tradem —
Şi curg pe 'nnoptat
Pe-un târg îngheţat

Se duc pe pustii...
Pe când, de argint,
In amurg de-argint,
S'aprinde crai-nou

Pe zări argintii
In vastul cavou...
Iubito, ah, « corbii »,
Poetului Tradem...

LACUSTRĂ

De-atâtea nopţi aud plouând,
Aud materia plângând...
Sunt singur, şi mă duce-un gând
Spre locuinţele lacustre.

Şi parcă dorm pe scânduri ude,
In spate mă izbeşte — un val —
Tresar prin somn, şi mi se pare
Că n'am tras podul dela mal.

Un gol istoric se întinde,
Pe aceleaşi vremuri mă găsesc...
Şi simt cum de atâta ploaie
Piloţii grei se prăbuşesc.

De-atâtea nopţi aud plouând,
Tot tresărind, tot aşteptând...
Sunt singur, şi mă duce-un gând
Spre locuinţele lacustre...

GRI

Plâns de cobe pe la geamuri se opri,
Şi pe lume plumb de iarnă s'a lăsat;
I-auzi corbii, mi-am zis singur... şi-am oftat,
Iar în zarea grea de plumb
Ninge *gri*.

Ca şi zarea, gândul meu se înnegri...
Şi de lume tot mai singur, mai barbar, —
Trist, c'o pană mătur vatra, solitar...
Iar în zarea grea de plumb,
Ninge *gri*.

SONET

E-o noapte udă, grea, te 'nneci afară.
Prin ceaţă — obosite, roşii, fără zare —
Ard, afumate, triste felinare
Ca într'o crâşmă umedă, murdară.

Prin măhălăli mai neagră noaptea pare...
Şivoaie 'n case triste inundară —
Ş'auzi tuşind o tusă 'n sec, amară —
Prin ziduri vechi ce stau în dărâmare.

Ca Edgar Poë mă reîntorc spıe casă
Ori ca Verlaine topit de băutură —
Şi 'n noaptea asta de nimic nu-mi pasă.

Apoi, cu paşi de-o nostimă măsură
Prin întunerec bâjbâesc prin casă,
Şi cad, recad, şi nu mai tac din gură.

AMURG DE TOAMNĂ

Amurg de toamnă pustiu, de humă,
Pe câmp sinistre şoapte trec pe vânt —
Departe plopii s'apleacă la pământ
In larg balans lenevos, de gumă.

Pustiu adânc... şi 'ncepe a 'nnopta,
Şi-aud gemând amorul meu defunct,
Ascult atent privind un singur punct
Şi gem şi plâng şi râd în hâ, în ha...

TABLOU DE IARNĂ

Ninge grozav pe câmp la abator
Şi sânge cald se scurge pe canal;
Plină-i zăpada de sânge animal —
Şi ninge mereu pe un trist patinor...

E albul aprins de sânge 'nchegat
Şi corbii se plimbă prin sânge... şi sug;
Dar ceasu-i târziu... în zări corbii fug
Pe câmp la abator s'a înnoptat.

Ninge mereu în zarea 'nnoptată...
Şi-acum când geamuri triste se aprind,
Spre abator vin lupii licărind.
— Iubito, sunt eu la uşa îngheţată..

IN GRĂDINĂ

Scârţie toamna din crengi ostenite
Pe garduri bătrâne, pe streşini de lemn,
Şi frunzele cad ca un sinistru semn
In liniştea grădinei adormite.

O palidă fată cu gesturi grăbite,
Aşteaptă pe noul amor...
Pe când discordat şi înfiorător,
Scârţie toamna din crengi ostenite.

SPRE TOAMNĂ

Pe drumuri delirând,
Pe vreme de toamnă,
Mă urmăreşte-un gând
Ce mă îndeamnă:
— Dispari mai curând!

La casa iubitei de-ajung,
Eu sgudui fereastra nervos,
Şi-o chem ca să vadă cum plouă
Frunzişul, în târgul ploios.

Dar, iată, şi-un mort evreesc...
Şi plouă, e moină, noroi —
In murmure stranii semite
M'adaug şi eu în convoi.

Şi nimeni nu ştie ce-i asta —
M'afund într'o crâşmă să sciiu,
Sau râd şi pornesc în spre casă,
Şi-acolo mă 'nchid ca 'n sicriu.

Şi mereu delirând,
Pe vreme de toamnă,
M'adoarme un gând
Ce mă îndeamnă:
— Dispari mai curând!...

PĂLIND

Sunt solitarul pustiilor pieţe
Cu tristele becuri cu pală lumină —
Când sună arama în noaptea deplină
Sunt solitarul pustiilor pieţe.

Tovarăş mi-i râsul hidos, şi cu umbra
Ce sperie câinii pribegi prin canale;
Sub tristele becuri cu razele pale,
Tovarăş mi-i râsul hidos, şi cu umbra.

Sunt solitarul pustiilor pieţe
Cu jocuri de umbră ce dau nebunie;
Pălind în tăcere şi 'n paralizie, —
Sunt solitarul pustiilor pieţe...

AMURG VIOLET

Amurg de toamnă violet...
Doi plopi, în fund, apar în siluete:
— Apostoli în odăjdii violete —
Orașul tot e violet.

Amurg de toamnă violet...
Pe drum e o lume leneșă, cochetă;
Mulțimea toată pare violetă,
Orașul tot e violet.

Amurg de toamnă violet...
Din turn, pe câmp, văd voevozi cu plete;
Străbunii trec în pâlcuri violete,
Orașul tot e violet.

DECEMBRIE

Te uită cum ninge Decembre,
Spre geamuri, iubito, priveşte —
Mai spune s'aducă jăratec
Şi focul s'aud cum trosneşte.

Şi mână fotoliul spre sobă
La horn să ascult vijelia,
Sau zilele mele — tot una —
Aş vrea să le 'nvăţ simfonia.

Mai spune s'aducă şi ceaiul,
Şi vino şi tu mai aproape; —
Citeşte-mi ceva dela poluri,
Şi ningă... zăpada ne 'ngroape.

Ce cald e aicea la tine.
Şi toate din casă mi-s sfinte; —
Te uită cum ninge Decembre...
Nu râde... citeşte 'nainte.

E ziuă şi ce întuneric...
Mai spune s'aducă şi lampa —
Te uită, zăpada-i cât gardul,
Şi-a prins promoroacă şi clampa.

Eu nu mă mai duc azi acasă...
Potop e 'napoi şi 'nainte,
Te uită cum ninge Decembre,
Nu râde... citeşte 'nainte.

NEGRU

Carbonizate flori, noian de negru...
Sicrie negre, arse, de metal,
Vestminte funerare de mangal,
Negru profund, noian de negru...

Vibrau scântei de vis... noian de negru,
Carbonizat, amorul fumega —
Parfum de pene arse, și ploua...
Negru, numai noian de negru...

NEVROZĂ

Afară ninge prăpădind.
Iubita cântă .la clavir.
Şi târgul stă întunecat,
De parcă ninge 'n cimitir.

Iubita cântă-un marş funebru,
Iar eu nedumerit mă mir;
De ce să cânte-un marş funebru...
Şi ninge ca 'ntr'un cimitir.

Ea plânge şi-a căzut pe clape
Şi geme greu ca în delir...
In desacord clavirul moare,
Şi ninge ca 'ntr'un cimitir.

Şi plâng şi eu, şi tremurând
Pe umeri pletele-i resfir...
Afară târgul stă pustiu
Şi ninge ca 'ntr'un cimitir.

MOINĂ

Şi toamna, şi iarna
Coboară-amândouă;
Şi plouă şi ninge,
Şi ninge şi plouă.

Şi noaptea se lasă
Murdară şi goală;
Şi galbeni trec bolnavi
Copii dela şcoală.

Şi-s umezi păreţii
Şi-un frig mă cuprinde —
Cu cei din morminte
Un gând mă deprinde...

Şi toamna şi iarna
Coboară-amândouă;
Şi plouă, şi ninge, —
Şi ninge şi plouă.

MELANCOLIE

Ce chiot, ce vaet în toamnă...
Şi codrul, sălbatec vueşte —
Răsună 'n coclauri un bucium
Şi doina mai jalnic porneşte.

Ascultă, tu, bine, iubito,
Nu plânge şi nu-ţi fie teamă —
Ascultă cum greu, din adâncuri,
Pământul la dânsul ne chiamă...

RAR

Singur, singur, singur.
Intr'un han, departe —
Doarme şi hangiul,
Străzile-s deşarte,
Singur, singur, singur...

Plouă, plouă, plouă
Vreme de beţie —
Şi s'asculţi pustiul,
Ce melancolie!
Plouă, plouă, plouă...

Nimeni, nimeni, nimeni,
Cu atât mai bine —
Şi de-atâta vreme,
Nu ştie de mine, —
Nimeni, nimeni, nimeni...

Tremur, tremur, tremur,
Orice ironie,
Vă rămâne vouă —
Noaptea e târzie,
Tremur, tremur, tremur...

Veşnic, veşnic, veşnic,
Rătăciri de-acuma
N'or să mă mai cheme —
Peste vise bruma,
Veşnic, veşnic, veşnic...

Singur, singur, singur,
Vreme de beţie —
I-auzi cum mai plouă,
Ce melancolie!
Singur, singur, singur...

NERVI DE TOAMNĂ

E toamnă, e foşnet, e somn...
Copacii, pe stradă, oftează;
E tuse, e plânset, e gol...
Şi-i frig, şi burează.

Amanţii, mai bolnavi, mai trişti,
Pe drumuri fac gesturi ciudate —
Iar frunze de veşnicul somn
Cad grele, udate.

Eu stau şi mă duc, şi mă 'ntorc
Şi-amanţii profund mă 'ntristează —
Imi vine să râd fără sens
Şi-i frig, şi burează.

SEARĂ TRISTĂ

Barbàr, cânta femeea-aceea,
Târziu, în cafeneaua goală,
Barbàr cânta, dar plin de jale, —
Şi-n jur era aşa răscoală...
Şi 'n sgomot monstru de ţimbale
Barbàr, cânta femeea-aceea.

Barbàr, cânta femeea-aceea...
Şi noi eram o ceată tristă —
Prin fumul de ţigări, ca 'n nouri,
Gândeam la lumi ce nu există...
Şi'n lungi, satanice, ecouri
Barbàr, cânta femeea-aceea.

Barbàr cânta femeea-aceea
Şi 'n jur era aşa răscoală...
Şi nici nu ne-am mai dus acasă
Şi-am plâns cu frunţile pe masă,
Iar peste noi în sala goală, —
Barbàr, cânta femeea-aceea...

NOTE DE TOAMNĂ

Tăcere... e toamnă în cetate...
Plouă... şi numai ploaia dă cuvânt —
E pace de plumb, e vânt şi pe vânt
Grăbite trec frunze liberate.

Deschide, dă drumu-adorato,
Cu crengi şi foi uscate am venit;
In târg, o fată tristă a murit, —
Şi-au dus-o pe ploaie, şi-au îngropat-o...

Dă drumu, e toamnă în cetate —
Intreg pământul pare un mormânt...
Plouă... şi peste târg, duse de vânt,
Grăbite, trec frunze liberate.

OH, AMURGURI...

Oh, amurguri violete...

Vine
Iarna cu plânsori de piculine...

Peste parcul părăsit
Cad regrete,
Şi un negru croncănit...

Veşnicie,
Enervare...
Din fanfare funerare
Toamna sună, agonie...

Vânt de ghiaţă s'a pornit,
Iar sub crengile schelete, —
Hohot de smintit.

Nicio urmă despre tine,
— Vine, nu vine...

Oh, amurguri violete...

AMURG DE IARNĂ

Amurg de iarnă, sumbru, de metal,
Câmpia albă — un imens rotund —
Vâslind, un corb încet vine din fund,
Tăind orizontul, diametral.

Copacii rari, şi ninşi par de cristal.
Chemări de dispariţie mă sorb,
Pe când, tăcut, se 'ntoarce-acelaş corb,
Tăind orizontul, diametral.

ALEAN

E 'n zori, e frig de toamnă,
Şi cât cu ochii vezi
Se 'ncolăceşte fumul
Şi-i pâclă prin livezi.

Răsună, trist, de glasuri
Câmpiile pustii, —
Şi pocnet lung, şi chiot
S'aude 'n deal la vii.

Cu 'n smeu copiii aleargă,
Copil, ca ei, te vezi,
Şi plângi... şi-i frig de toamnă..
Şi-i pâclă prin livezi.

AMURG ANTIC

Havuzul din dosul palatului mort
Mai aruncă, mai plouă, mai plânge —
Şi stropii căzând, în amurg, iau culori:
De sineală, de aur, de sânge.

Pluteşte un lanţ de lebede albe,
Iar visul din parc în lac se răsfrânge —
Amurgul pe lebede pune culori:
De sineală, de aur, de sânge.

Uitate, statuele albe privesc,
Albe visând cu 'n aer ce plânge —
Şi lasă amurgul pe ele culori:
De sineală, de aur, de sânge.

PULVIS

Imensitate, veşnicie,
Tu haos, care toate-aduni...
In golul tău e nebunie, —
Şi tu ne faci pe toţi nebuni.

In faţa ta sunt cel mai laş,
Imensitate, veşnicie, —
Iubesc o fată din oraş,
Invaţă-mă filosofie.

Imensitate, veşnicie,
Pe când eu tremur în delir,
Cu ce supremă ironie,
Arăţi în fund un cimitir.

CUPTOR

Sunt câţiva morţi în oraş, iubito,
Chiar pentru asta am venit să-ţi spun;
Pe catafalc, de căldură 'n oraş, —
Incet, cadavrele se descompun.

Cei vii se mişcă şi ei descompuşi
Cu lutul de căldură asudat;
E miros de cadavre, iubito,
Şi azi, chiar sânul tău e mai lăsat.

Toarnă pe covoare parfume tari
Adu roze pe tine să le pun;
Sunt câţiva morţi în oraş, iubito,
Şi 'ncet, cadavrele se descompun...

TOAMNA

Răsună din margini de târg,
Un bangăt puternic de armă;
E toamnă... metalic s'aud —
Gorniştii, în fund, la cazarmă.

S'aude şi-un clopot de şcoală,
E vânt, şi-i pustiu, dimineaţă;
Hârtii şi cu frunze, de-a valma,
Fac roată 'n vârteje, pe-o piaţă.

Se uită în zări catedrala,
Cu turnu-i sever şi trufaş;
Grădina oraşului plânge,
Şi-aruncă frunzişu 'n oraş.

Şi vine, ca 'n vremi de demult,
Din margini, un bucium de-alarmă,
E toamnă... metalic s'aud —
Gorniştii, în fund, la cazarmă.

SINGUR

Potop, cad stele albe de cristal
Şi ninge 'n noaptea plină de păcate;
La vatră 'n para ce abia mai bate —
Azi, a murit chiar visul meu final.

Şi ninge 'n miezul nopţii glacial...
Şi tu iar tremuri, suflet singuratec, —
Pe vatră 'n para slabă, în jăratec, —
Incet, cad lacrimi roze, de cristal.

TRUDIT

Iubito, şi iar am venit...
Dar astăzi, de-abia mă mai port —
Deschide clavirul şi cântă-mi
Un cântec de mort.

Şi dacă-am să cad pe covoare
In tristul, tăcutul salon, —
Tu cântă 'nainte, iubito,
Incet, monoton.

AMURG

Ca lacrimi mari de sânge
Curg frunze de pe ramuri, —
Şi 'nsângerat, amurgul
Pătrunde 'ncet prin geamuri.

Pe dealurile-albastre
De sânge urcă luna,
De sânge pare lacul
Mai roş ca 'n totdeauna.

La geam tuşeşte-o fată
In bolnavul amurg;
Şi s'a făcut batista —
Ca frunzele ce curg.

ALTFEL

Omul începuse să vorbească singur...
Şi totul se mişca în umbre trecătoare —
Un cer de plumb deapururea domnea
Iar creerul ardea ca flacăra de soare.

Nimic. Pustiul tot mai larg părea...
Şi 'n noaptea lui amară tăcuse orice cânt; —
Şi 'nvineţit de gânduri cu fruntea în pământ,
Omul începuse să vorbească singur...

PANORAMĂ

Plângea caterinca-fanfară
Lugubru în noapte târziu...
Şi singur priveam prin ochene
Pierdut în muzeul pustiu...

Şi 'n lumea ochenelor triste
Mă prinse sinistre gândiri —
In jurul meu corpuri de ceară,
Cu hâde şi fixe priviri.

Şi-acea caterincă-fanfară
Imi dete un tremur satanic;
In racle de sticlă — princese
Oftau, în dantele, mecanic.

Şi-atunci, am fugit plin de groază
Din sumbrul muzeu fioros,
Oraşul dormea în tăcere,
Flaşneta plângea cavernos.

Plângea caterinca-fanfară
O arie tristă, uitată...
Şi stam împietrit... şi de veacuri,
Cetatea părea blestemată.

FINIS

Cadavrul impozant pe catafalcul falnic
Sub gaza de argint visa în vasta sală...
Iar sânul ei pierdut în mortuara gală —
Pe veci oprit, înmărmurise falnic.

Pustiu...

Departe, în cetate viaţa tropota...
O, simţurile-mi toate se enervau fantastic...
Dar în lugubrul sălii pufneau în râs sarcastic
Şi Poë, şi Baudelaire şi Rollinat.

PLUMB DE IARNĂ

Iarna, de o vreme, mă duce regretul
Prin crânguri, pe margini de linii ferate —
Trec singur spre seară pe ape 'ngheţate
Când fâlfâe pe lume, violetul.

Paloarea, mutismul minează-al meu piept
Pe satele ninse crai-nou când apare;
Trec singur pe poduri de fier solitare
Şi-aştept în zăpadă... dar ce mai aştept?

Hau... hau... depărtat sub stele 'ngheţate...
In noaptea grozavă la cine voi bate?...
O, vis... o, libertate...
Hau... hau... depărtat sub stele 'ngheţate...

NOCTURNĂ

Stau ... şi moina cade, apă, glod...
Să nu mai ştiu nimic, ar fi un singur mod —
Un bec agonizează, există, nu există, —
Un alcoolic trece piaţa tristă.

Oraşul doarme ud în umezeala grea.
Prin zidurile astea, poate, doarme ea; —
Case de fier în case de zid,
Şi porţile grele se 'nchid.
Un clavir îngână 'ncet la un etaj,
Umbra mea stă în noroi ca un trist bagaj —
Stropii sar,
Ninge zoios,
La un geam, într'un pahar, —
O roză galbenă se uită 'n jos.

PLUMB DE TOAMNĂ

De-acum, tuşind, a şi murit o fată,
Un palid visător s'a împuşcat;
E toamnă şi de-acuma s'a 'noptat...
— Tu ce mai faci, iubita mea uitată?

Intr'o grădină publică, tăcută,
Pe un nebun l-am auzit răcnind,
Iar frunzele cu droaia se desprind;
E vânt şi-orice speranţă e pierdută.

Prin târgu 'nvăluit de sărăcie
Am întâlnit un popă, un soldat...
De-acum pe cărţi voi adormi uitat,
Pierdut într'o provincie pustie.

De-acum, au şi pornit pe lumea eronată
Ecouri de revoltă şi de jale;
Tot mai citeşti probleme sociale...
Sau, ce mai scrii, iubita mea uitată?

LARGO

Muzica sonoriza orice atom...
Dor de tine şi de altă lume,
Dor...
Plana:
Durere fără nume
Pe om...
Toţi se gândeau la viaţa lor,
La dispariţia lor.
Muzica sentimentaliza
Obositor, —
Dor de tine, şi de altă lume,
Dor...
Muzica sonoriza orice atom.

PLOUĂ

Da, plouă cum n'am mai văzut...
Și grele tălăngi adormite,
Cum sună sub șuri învechite!
Cum sună în sufletu-mi mut!

Oh, plânsul tălăngii când plouă!

Și ce enervare pe gând!
Ce zi primitivă de tină!
O bolnavă fată vecină
Răcnește la ploaie râzând...

Oh, plânsul tălăngii când plouă!

Da, plouă... și sună umil
Ca tot ce-i iubire și ură —
Cu-o muzică tristă, de gură,
Pe-aproape s'aude-un copil.

Oh, plânsul tălăngii când plouă!

Ce basme tălăngile spun!
Ce lume-aşa goală de vise!
...Şi cum să nu plângi în abise
Da, cum să nu mori şi nebun.

Oh, plânsul tălăngii când plouă!

NERVI DE PRIMĂVARĂ

Primăvară...
O pictură parfumată cu vibrări de violet.
In vitrine, versuri de un nou poet,
In oraş suspină un vals din fanfară.

O nouă primăvară de visuri şi păreri...

O lungă deşteptare svoneşte împrejur,
E clar şi numai soare.
La geamul unei fabrici o palä lucrătoare
Aruncă o privire în zarea de azur.

O nouă primăvară pe vechile dureri...

Apar din nou ţăranii pe hăul din câmpie,
In infinit pământul se simte tresăltând:
Vor fi acum de toate cum este orişicând;
Dar iar rămâne totul o lungă teorie.

O, când va fi un cântec de alte primăveri!...

MATINALĂ

Aurora violetă
Plouă rouă de culori —
Venus, plină de fiori,
Pare-o vie violetă.

Bat la geamul tău încet,
Bat cu-o roză sângeroasă —
Vino, floare somnoroasă,
Cât pe zări e violet.

Plâns de ape se repetă
Incă totu-i adormit —
Ca în vise s'a pornit
Roata morii, — violetă.

Gol e-al sânului buchet
Floare goală somnoroasă...
Trist, cu roza sângeroasă,
Bat în geamul violet.

Aurora violetă
Se pătează de culori —
Venus, pală de fiori,
Pare-o stinsă violetă...

IN PARC

Acum, stă parcul devastat, fatal,
Mâncat de cancer şi ftizie,
Pătat de roşu carne-vie —
Acum, se 'nşiră scene de spital.

Atunci, râdea,
Băteau aripi de veselie;
Parfum, polen şi histerie, —
Atunci, în parc, şi ea venea.

Acum cad foi de sânge 'n parcul gol
Pe albe statui femenine;
Pe alb model de forme fine,
Acum se 'nşiră scene de viol...

POEMĂ IN OGLINDĂ

In salonul plin de vise,
In oglinda larg-ovală încadrată în argint,
Bate toamna,
Şi grădina cangrenată,
In oglinda larg-ovală încadrată în argint.

In fotoliu, ostenită, în largi falduri de mătase,
Pe când cade violetul,
Tu citeşti nazalizând
O poemă decadentă, cadaveric parfumată,
Monotonă.

Eu prevăd poema roză a iubirii viitoare...

Dar pierdută, cu ochi bolnavi,
Furi, ironic, împrejurul din salonul parfumat.
Şi privirea-ţi cade vagă peste apa larg-ovală,
Pe grădina cangrenată,
Peste toamna din oglindă —
Adormind...

Eu prevăd poema roză a iubirii viitoare...

Insă pal mă duc acuma în grădina devastată
Şi pe masa părăsită — albă marmoră sculptată —
In veştmintele-mi funebre,
Mă întind ca şi un mort,
Peste mine punând roze, flori pălite 'ntârziate
Ca şi noi...

Zi, finala melodie din clavirul prăfuit,
Or ajunge plânsul apei din havuzele 'nnoptate.
Vezi, din anticul fotoliu —
Agonia violetă,
Catafalcul,
Şi grădina cangrenată,
In oglinda larg-ovală încadrată în argint...

ALB

Orchestra începu cu-o indignare grațioasă,
Salonul alb visa cu roze albe —
Un vals de voaluri albe..
Spațiu, infinit, de o tristeță armonioasă.

In aurora plină de vioare,
Balul alb s'a resfirat pe neuitatele cărări —
Cântau clare sărutări...
Larg, miniatură de vremuri viitoare...

NERVI DE TOAMNĂ

La toamnă, când frunza va îngălbeni,
Când pentru ftizici nu se ştie ce noi surprize vor veni, —
Alcoolizat, bătut de ploi, cum n'am mai fost cândva,
Târziu, în geamul tău, încet, cu o monedă voi suna.

Şi 'n toamna asta udă, mai putredă ca cele ce s'au dus,
Când vântul va boci, din nou, la cei de jos, la cei de sus, —
La geamul tău, în spaima nopţii, ca un prelung final,
Voi repeta că anii trec mereu mai greu, şi mai brutal.

Va bate ploaia... şi târziu, la geamul tău voi plânge
'ncet...
Va rătăci alcoolizat, apoi, în noapte, un schelet, —
Nimic tu nu vei auzi din câte voi avea de spus...
In toamna asta udă, mai putredă ca cele ce s'au dus.

PLUMB DE IARNĂ

Ninge secular, tăcere, pare a fi bine,
Prin oraşul alb, doar vântul trece 'ntârziat —
Ninge, parcă toţi muriră, parcă toţi au înviat...

Dorm volumele savante 'n îngheţatele vitrine.

Printre ziduri, peste turnuri depărtate,
Ninge cu nimic în noaptea vastă, ning bancnote —
Numai vântul singur plânge alte note...

Umbra mea se adânceşte 'n cartiere democrate.

Ninge grandios în oraşul vast cum nu mai este,
Ning la cinematografe grave drame sociale,
Pe când vântul hohoteşte 'n bulevarde glaciale...

— Dar cine poate să explice această tristă poveste?

NOTE DE TOAMNĂ

Toamna 'n grădină şi-acordă vioara,
Strada-i pustie...
Oraşul e plin de hambare, —
De pânea cea nouă dudue moara.

O frunză s'a lăsat pe-o mână 'ntinsă care cere...

Oraşul gol...
Cetate depărtată;
Frunzişul smuls...
De firele electrice, paralizată,
Ca un simbol,
O pasăre cade 'n oraş, ca o tristeţe mai mult.

Şi înserează... şi e tăcere...

Şi gândul s'afundă, pierdut vâslaş,
Pe-al vremurilor mers —
Şi jalea de-a nu mai putea face un vers...

Sunt cel mai trist din acest oraş.

MONOSILAB DE TOAMNĂ

Toamna sună 'n geam frunze de metal,
Vânt.
In tăcerea grea, gând şi animal
Frânt.

In odaie, trist sună lemnul mut:
Poc.
Umbre împrejur într'un gol, tăcut,
Loc.

In van peste foi, singur, un condei
Frec.
Lampa plânge... anii tăi, anii mei
Trec.

Să mă las pe pat, ochii să-i închid,
Pot.
In curând, încet va cădea în vid
Tot.

O, va fi cândva altfel natural,
Bis.
Toamna sună 'n geam frunze de metal,
Vis.

NOCTURNĂ

Uitarea venea... a venit,
O lacrimă cade jos, totul tace,
Lampa obosită a clipit,
Orice obiect atins şopteşte: lasă-mă 'n pace...

De-acum...
Auzi, ploaia plânge pe drum
Pe un adânc tumult,
Pe urma unui mic pantof într'un parc de demult...

Adorm... ascult...
Afară, la fereastră, toamna a spus:
— Of...

SCÂNTEI GALBENE

1926

SCÂNTEI GALBENE

O femeie în doliu pe stradă
O frunză galbenă tremura după ea —
Luat de-a oraşului sfadă,
Uitasem că toamna venea.

Era mai demult o stradă,
O şcoală, şi bruma cădea —
Prin săli, ca nimeni să-l vadă,
Un elev singuratic pălea.

Un om, în amurg, pe-o stradă...
Pe foi nu mai ştiu cum trecea —
Sub tropot, şi-a lumei grămadă...
— Uitasem că toamna venea.

SINGUR

Odaia mea mă înspăimântă
Cu brâie negre zugrăvită —
Prin noapte, toamna despletită,
In mii de fluere cântă.

— Odaie, plină de mistere,
In pacea ta e nebunie;
Dorm umbre negre prin unghere,
Pe masă arde o făclie.

— Odaie, plină de ecouri,
Când plânsu 'ncepe să mă prindă;
Stau triste negrele tablouri —
Făclia tremură 'n oglindă.

Odaia mea mă înspăimântă...
Aici n'ar sta nici o iubită,
Prin noapte, toamna despletită,
In mii de fluere cântă.

AMURG

Crai-nou verde-pal, şi eu singur
Prin crengile cu sunet de schelet, —
Invineţit ca un cadavru...
— Vino 'n zăvoiul violet.

Or, nu! s'aprind luminile 'n oraş...
Sunt alţii, şi un alt poet —
E mult, de când dormim în umbră,
In cimitirul violet...

MIEZUL NOPŢII

Frunzişul acuma pornit-a
O leneşe, jalnică horă;
Şi plâng, şi cu plânsul în noapte
Răchita de-afară mi-i soră.

S'apropie 'ncet miezul nopţii
Şi sună a frunzelor horă —
Eu fug din odaie 'n odaie
Când bate satanica oră.

VÂNT

Toamna a ţipat c'un trist accent
Văzul cade neatent.
Vântul sună lemnăria
Bate gol, în poloboace, butnăria
Lângă uşă frunzele s'au strâns,
De departe vin ecouri vechi de plâns
Brumă, toamnă literară,
Pe drum prăfăria se duce fugară.
Şi-am stat singur supărat
In zăvoiul decadent
Şi prin crengile 'ncâlcite mi-am notat
Versuri fără de talent.

ECOU DE SERENADĂ

Pansele negre, catifelate
Pe marmora albă s'au veştejit,
Şi 'n tainicite note s'au irosit
Parfume triste, îndoliate.

Eu singur, cu umbra, iar am venit,
O, statui triste şi dărâmate, —
Pansele negre, catifelate,
Vise, ah, vise, aici, au murit.

In haine negre, întunecate,
Eu plâng în parcul de mult părăsit...
Şi-a mea serenadă s'a rătăcit,
In note grele. şi blestemate.

NOAPTE

Se 'ntind bulevarde 'n noapte de vară,
Pe arbori, electrică lumină —
La gară svâcneşte o maşină
Şi 'n gol, tresar signale de gară.

Pe cer de safir, comori de avari...
Tăcerea în gol vibrează cu svon —
Oraşul, cu 'ncetul pare-un salon,
Acuma, în somn, tresar fete mari.

STRIGOII

Cu roşiĭ fanare, galbene, verzi
Trec noaptea strigoii prin lanuri de grâu
Şi câinii spre lanuri în noapte tot bat
Strigoii la crâşmă în pod au intrat,
Şi podul se vede bizar luminat
De roşii fanare, galbene, verzi.

Strigoii, din pod, îşi iau înapoi,
Lăsate din viaţă, de mult, amanete...
Aşa spune basmul ce azi l-am uitat
Că noaptea, la crâşmă apar siluete
Cu roşii fanare, galbene, verzi,

Dar când despre ziuă cocoşu-a cântat,
Cad busna din pod grămezi de strigoi
Şi 'n hău, peste lanuri, strigoii se pierd
Roşii galbeni şi verzi.

MARŞ FUNEBRU

Ningea bogat, şi trist ningea, era târziu
Când m'a oprit, în drum, la geam clavirul;
Şi-am plâns la geam, şi m'a cuprins delirul —
Amar, prin noapte vântul fluera pustiu.

Un larg şi gol salon vedeam prin draperii
Iar la clavir o brună despletită,
Cânta purtând o mantie cernită
Şi trist cânta, gemând între făclii.

Lugubrul marş al lui Chopin
Il repeta cu nebunie...
Şi 'n geam suna funebra melodie,
Iar vântul fluera ca ţipătul de tren.

Apoi, veni şi-o blondă în salon...
Şi-aproape goală prinse, adormită,
De pe clavir, o scripcă înegrită —
Şi urmări, pierdută, marşul monoton.

Inaltă, despletită, albă ca de var
Mi se părea Ofelia nebună...
Şi lung gemea arcuşu-acum pe strună
Ingrozitorul marş, lugubru, funerar.

Cântau amar, era delir,
Plângea clavirul trist, şi violina —
Făcliile îşi tremurau lumina,
Clavirul catafalc părea şi nu clavir.

Târziu, murea clavirul lung gemând,
Luptau făcliile în agonie...
Şi 'ncet se 'ntinse o noapte de vecie
Şi 'n urmă, greu, un corp am auzit căzând.

Vai, de-atunci îmi pare lumea şi mai tristă
Viaţa-i melodie funerară...
Şi nu mai uit nebuna lăutară —
Şi transfigurata, trista clavieristă.

BALET

Lunecau baletistele albe...
Degajări de puternice forme —
Albe, în fața lumii enorme,
Lunecau baletistele albe...

Lunecau baletistele albe
Şi lumea sufla împătimită —
Albe, râzând spre lumea prostită,
Lunecau baletistele albe.

Lunecau baletistele albe...
Tainic trezind complexul organic —
Albe, stârnind instinctul satanic,
Lunecau baletistele albe.

SERENADA MUNCITORULUI

Eu sunt un monstru pentru voi
Urzind un dor de vremuri noi
Şi 'n lumea voastră abia încap...
Dar am să dau curând la cap.

O, dormi adânc mereu aşa
In vise dulci, hidos burghez,
Oftând, palate de-ţi lucrez,
Eu ştiu şi bine-a dărâma.

In noaptea asta, iată sună
O serenadă din topor,
Amanţilor pierduţi sub lună,
Poeţi cu putredul amor.

O, dormi în noaptea infinită
Burghez cu aer triumfal,
Dar preistoric animal
In raţiunea aurită.

Sub luna blondă nu se plânge,
Ci răzbunările se curmă,
Martirilor scăldaţi în sânge,
Cânt serenada cea din urmă.

O, dormi... dar voi urca spre soare
In sbor sublim de-aeroplan...
Cu vise dulci, burghez tiran:
E aurora 'ngrozitoare...

PASTEL

— Adio, pică frunza
Şi-i galbenă ca tine, —
Rămâi, şi nu mai plânge,
Şi uită-mă pe mine.

Şi s'a pornit iubita
Şi s'a pierdut în zare —
Iar eu în golul toamnei
Chiemam în aiurare...

— Mai stăi de mă alintă
Cu mâna ta cea mică,
Şi spune-mi de ce-i toamnă
Şi frunza de ce pică...

SCÂNTEI GALBENE

Vom spune că toamna a venit... foarte trist —
La o fereastră melancolică, mi s'a părut ceva,
Insă m'a trezit un glas pozitivist...
Vânt umed, şi frunza zboară, undeva.

Am ajuns, acum, pe un câmp cu ape...
In luncă, medita un poet cunoscut —
Părea că de oameni nu mai încape;
De-această 'ntâmplare, atât de rău mi-a părut.

Eu nu mai ştiu nimic, şi m'am întors acasă,
Uitaţi-vă ce gol, ce ruină 'n amurg —
Amurgul galben, m'a 'ngălbenit, şi m'apasă,
Ca geamuri galbene, cu lacrimi ce nu mai curg.

DORMITÂND

In pâcla nopţilor de iarnă, cu hornuri ce fumează
Când lămpile de stradă cu miile veghează,
In pâcla colorată mă duc abia simţit —
Mai mult ca orişicine, îmi pare c'am greşit.
Am fost atât de singur, şi singur am rămas,
In creerul meu plânge-un nemilos taifas...
De sună 'n ziduri ninse, vreo muzică de bal,
Mai stau, şi plânge 'n mine un vals provincial.
Dela fereastra ninsă, cu finele perdele,
Mă duc pe străzi de ghiaţă cu spuza lor de stele;
Şi 'n mijlocul odăii, tot singur mă prezint:
— Valsa o blondă'n alb, şi cu pantofi de-argint..
Aprind, pe masă, lampa, şi iarăşi mă desbrac,
Aş vrea să-mi fac un ceai, şi stau, şi nu-l mai
fac...
Mă clatină spre pat al insomniei pas —
In creerul meu plânge-un nemilos taifas.

NOCTURNĂ

E-o muzică de toamnă
Cu glas de piculină,
Cu note dulci de flaut,
Cu ton de violină...
Şi-acorduri de clavire
Pierdute, în surdină;
Şi 'n tot e-un marş funebru
Prin noapte, ce suspină...

NERVI DE PRIMĂVARĂ

Melancolia m'a prins pe stradă
Sunt ameţit.
Oh, primăvara, iar a venit...
Palid, şi mut...
Mii de femei au trecut;
Melancolia m'a prins pe stradă.

E o vibrare de violete
Trece şi Ea;
Aş vrea.
Dar nu pot s'o salut;
Oh, şi cum a trecut,
Intr'o vibrare de violete.

Nimicnicia m'a prins pe stradă
Am adormit.
Oh, primăvara, iar a venit
Pal, şi uitat...
Vals funebru, depărtat.
Melancolia mă ţine 'n stradă...

NOTE DE PRIMĂVARĂ

Verde crud, verde crud...
Mugur alb, şi roz şi pur,
Vis de-albastru şi azur,
Te mai văd, te mai aud!

Oh, punctează cu al tău foc
Soare, soare,...
Corpul ce întreg mă doare,
Sub al vremurilor joc.

Dintr'un fluier de răchită
Primăvară,
O copilă poposită la fântână
Te îngână
Pe câmpia clară...

Verde crud, verde crud...
Mugur alb, şi roz şi pur,
Te mai văd, te mai aud,
Vis de-albastru şi de-azur.

AMURG DE VARĂ

Histerizate fecioare pale,
La ferestre deschise, palpită...
In amurguri roşii, nupţiale —
Stau pale, şi nu se mai mărită.

Eu trec, îmbătrânit, ca şi ele,
Şi-asemenea inima mea plânge —
Din treacăt, tuturor, în perdele,
Le pun câte o roză de sânge.

FANFARĂ

Ce tristă operă cânta
Fanfara militară
Târziu, în noapte, la grădină...
Şi tot oraşul întrista,
Fanfara militară.

Plângeam, şi rătăceam pe stradă
In noaptea vastă şi senină;
Şi-atât de goală era strada —
De-amanţi grădina era plină.

Oraşul luminat electric
Dădea fiori de nebunie —
Era o noapte de Septembrie,
Atât de rece şi pustie.

Şi tot oraşul întrista
Fanfara militară...
Târziu, în noapte, la grădină,
Ce tristă operă cânta
Fanfara militară.

G O L

Dă foşnet frunza măruntă
Umbra e rece 'n pădurea sonoră —
O mirare tăcută, poate cruntă,
O ameţire de toamnă, de-o horă.

Un haos vrea să mă ducă
De unic uitând, şi de număr —
Un foşnet uscat mă usucă,
Pe-un arbore plâng ca pe-un umăr.

Şi sfârâie-o ploaie uşoară
Pe râpi, pe pădurea uscată —
Caverna de-odinioară...
Şi zarea 'ntunecată...

NOCTURNĂ

Clar de noapte parfumat
O grădină cu orizontul depărtat...
Şi în somn, pe banca veche, cugetări se contrazic
Greerul zimţează noaptea, cu nimic.

Cum te-am aşteptat...
Totul a trecut —
Luna pare, în oftat,
Un continent cunoscut.

Aici e frumos aranjat
Orice fir;
Veacurile-au stat
Un oraş, pe vale, — Suvenir.

Clar de noapte parfumat
O grădină cu orizontul depărtat...
Şi în somn, pe banca veche, tot mai mic...
Greerul zimţează noaptea, cu nimic...

DE IARNĂ

Cum ninge repede, apoi încet
Şi nu ştii cât timp mai trebuie de-acum,
E la fereastră, alb —
O fată cu şal negru în cerdacul nins...
Dar prin copaci largi înserează —
Intr'un departe nins era tot-aşa.
In adevăr
Şi înnoptate zingăniri,
Apoi va avea loc un bal,
Sau o serbare de spiritism,
Atâtea sunt de făcut...
Când tu apari numai ca amintire.
Cum ninge repede, repede!

UMBRA

Mă prăfuise timpul dormind peste hârtii...
Se întindea noianul de unde nu mai vii;
O umbră, în odaie, pe umeri m'apăsa —
Vedeam ce nu se vede, vorbea ce nu era.

— Poţi să te culci, e ora şi noaptea 'ntârziată
Vei scrie, altădată, orice, şi tot nimic.
O umbră eşti acuma, şi pot să te ridic,
Lăsând odaia goală, şi lampa afumată...

DE IARNĂ

In ecouri bocitoare
Vine iarna, vine-acuşi —
Plâng copile pe la uşi
Din harmonii cerşitoare.

Plâng fecioare din clavire
Prin palate boiereşti —
Plâng harmonii la fereşti
Milogiri de cimitire.

Răzvrătiţii dau ca orbii
Şi flămându-i ucigaş —
Dela sate, la oraş
Au trimis ţăranii, — corbii.

Prin oraşele avute
Histerii de muritori,
Pe sub corbii bocitori
Trec femeile pierdute.

Iată ninge, peste fire,
Hai la vatră, la poveşti —
Plâng harmonii la fereşti
Milogiri de cimitire.

UNEI FECIOARE

Duduia, veşnic citeşte
Ştie clavirul, pictează —
Şi nopţi de-arândul veghează
Şi poate, de-aceea slăbeşte.

Se crede, şi unia spun
Dar totul rămâne secret —
Duduia visează-un poet,
Bizar, singuratec, nebun.

NOTE DE TOAMNĂ

In toamna violetă, compozitori celebri
Au aranjat un vast concert...
Pe galbene alei, poeţii trişti declamă lungi poeme —
E-o toamnă, ca întotdeauna, când totul geme,
Frumos, şi inert.

Pe străzi elegante, ca o părere,
Femeia modernă a trecut, şi revine;
Tot haosul e-o veselie de eter.
Şi, dacă se zguduie oraşul,
Şi creerul rămâne pierdut;
Şi, dacă munca trosneşte din braţe, din piatră, din fier, —
Mulţimea anonimă se va avea în vedere.
Tot, ce-mi trebuie să am, pot să cer.

Parfum... incendiu violet, şi becurile-aprinse
Amurgul licăreşte pe-oraşul de vitrine —
Pierdut, mă duc şi eu, cu braţele învinse,
Plângând,
Şi fredonând,
Gândindu-mă la mine.

VALS DE TOAMNĂ

La geamuri, toamna cântă funerar
Un vals îndoliat, şi monoton...
— Hai, să valsăm, iubito, prin salon,
După al toamnei bocet mortuar.

Auzi, cum muzica răsună clar
In parcul falnic, antic, şi solemn, —
Din instrumente jalnice, de lemn,
La geamuri, toamna cântă funerar.

Acum, suspină valsul, şi mai rar,
O, lasă-mă acum să te cuprind...
— Hai, să valsăm, iubito, hohotind,
După al toamnei bocet mortuar.

NOCTURNĂ

O, nu mai cânta harmonie pribeagă
Că plâng, şi nu ştiu unde mă duc,
In toamna care plânge pe-o veche modestie,
Cu ploaia care curge în mahalaua bleagă,
In noaptea asta 'n care-am devenit năuc.
Oh, plouă, şi tu gemi cu plâns de armonie...
— Tot altuia, de mine, aminte să-i aduc...
O, nu mai cânta harmonie pribeagă, —
Că plâng, şi nu ştiu unde să mă duc.

NINGE

Când iar începe-a ninge
Mă simt de-un dor cuprins.
Mă văd, pe-un drum, departe
Mergând, încet, şi nins.

Sub strèşină, cerdacul
Se 'ntunecă, mâhnit;
Stă rezimată-o fată
De stâlpu 'nzăpădit.

IGIENĂ

Ea crede c'aş fi atacat...
Şi când o sărut se teme,
Dar sclavă plăcerii, ea geme
Şi cere un lung sărutat.

Pe urmă, când spasmul a dispărut,
Işi udă 'n parfum o batistă —
O pune pe gură, şi tristă
Ea şterge un ftizic sărut.

ȘI NINGE...

Și ninge în orașul mare
E noaptea plină de orgii,
Iar prin saloane aurii
S'aud orchestre, și fanfare.

Femei nocturne, singurele
La colț de stradă se ațin,
Desfrâu de bere și de vin
Prin berării, și cafenele.

De orbitoare galantare
De diamant, și de rubin...
Și de averi orașu-i plin,
Și ninge în orașul mare!...

PLUMB DE IARNĂ

Şi iar... aceeaşi oră de dimineaţă...
Pe toate mocnind acelaşi secret;
Un frig violet, şi faţa e creaţă —
— O, cum omul a devenit concret...

Lungi plictiseli în turnurile sumbre...
Noian de superstiţii, cu hohot sec, târziu;
— Vei merita o lampă 'n mohorîte umbre
Şi corbii asvârliţi de-al nopţilor pustiu.

In noaptea viforoasă de vei putea învinge
O tristă 'ngăduire, sau un humor secret —
Vor auzi în turnuri, se vor uita cum ninge...
— O, cum omul a devenit concret...

NERVI DE TOAMNĂ

Iarbă de plumb şi aer tare...
Pudrat pe-o exemă ce faţa mi-o sapă;
Pe câmp, cu-o umbră de cugetare —
Violet, corbi, şi-oglinzi de apă.
— O, tu care vei rătăci ca mine
In culori închise, şi ameţit la pas, —
Dus de frumos, de mai bine...
De mult, într'o toamnă, s'a stins un glas.

TOAMNĂ

Clavirile plâng în oraş...

Afară o vreme de plumb
Şi vântul împrăştie ploaia,
Tomnatice frunze prin târg
Aleargă pe drumuri cu droaia.

Un bolnav poet, afectat
Aşteaptă tuşind pe la geamuri —
O fată, prin gratii, plângând,
Se uită ca luna prin ramuri.

Ea plânge... el palid se pierde
Prin târgul sălbatec, sever;
Şi pare tabloul acesta
Că-i antic şi plin de mister!...

NOCTURNĂ

Nu e nimeni... plouă... plânge-o cucuvaie
Pe-un acoperiş de piatră 'n noapte cu ecouri de şivoaie,
Vai, e ora de-altădată, umbre ude se 'ntretaie
Şi 'n curentul unui gang aţipesc, plin de ploaie.

Tabla tuburilor sună aiurarea tuturor...
O grăbită alchimie, fâlfâe o vălvătaie,
Vai, e ora de-altădată, dungi de ploaie se 'ntretaie,
Un oraş de piatră doarme... toate dor.
Nu e nimeni... plouă... plânge-o cucuvaie.

POVESTE

Iţi aduci aminte ziua când ţi-am spus că eşti frumoasă,
Când cu buzele de sânge şi cu ochii sclipitori
Printre arborii de toamnă te opreai încet, sfioasă
Lăsând gândul spre amorul înţeles de atâtea ori...
Aşteptai să fiu poetul îndrăzneţ ca niciodată
Ca s'auzi ecoul rece-al unor calde sărutări
Te duceai mereu 'nainte în spre-o umbră întunecată
Ca o palã rătăcire coborînd din alte zări.
Ah, mi-ai spus atât de simplu că ţi-i sete de iubire
Ne-ascultând decât şoptirea singuraticei păduri,
Iţi opreai cu mâna sânul şi zâmbea a ta privire
Chinul depărtării noastre neputând să-l mai înduri.
— Ha, ha, ha, râdea ecoul, de râdeam de-a ta plăcere,
Intre om şi 'ntre femee mi-ai spus ura din trecut
Te-am lăsat să 'nşiri povestea cu dureri şi cu mistere
Pentru mine, ca oricărui trecător necunoscut.
Iţi aduci aminte ziua când ţi-am spus că eşti frumoasă,
Când, în şoaptele pădurei, poate că te-am sărutat
Ascultând ecoul rece, în spre toamna friguroasă
Ce-aducea 'ntâlnirii noastre un adio 'ndepărtat.

INTRE ZIDURI

Cum trec pe lângă case mari... cătând pe nu ştiu cine...
O, toamnă 'n foşnetul de somn s'adorm şoptind cu tine...
Pe strada goală vântul de-odată face-un salt,
Tăcere e în ganguri şi în ogrăzi de-asfalt.

Cum totu-i glorios... cu niciodată pace...
O, toamnă 'n foşnet lung şopteşte-mi cum se tace...
O, nu-i nimic, nimic, a fost un vis înalt,
Tăcere e în ganguri şi în orgăzi de-asfalt.

FRIG

Sunt lângă un gard rupt
Şi vântul bate cu frunze ude —
Sunt mai urît, sunt supt,
Frigul începe sticla s'o asude.

Pe strada aplecată la vale
E-o toamnă cu o poezie veche —
Vântul împinge fusta femeilor în cale,
Cu una din ele numai putem fi o pereche.

Toamna rupe afişe şi flori
E mai trist departe 'n prăpăstii —
Să faceţi foc pe zi de mai multe ori;
O, trebuie să fie trist departe 'n prăpăstii...
Fulgi de zăpadă rătăcitori...

DIMINEAŢĂ

O cafea neagră... şi-o ploaie de gheaţă,
Când spirtul mai arde culori în odaie —
O privire pe-o carte, pe straie,
Şi pasul mă 'ndrumă în dimineaţă.

Cum frigul tremurând ca o veste,
Tot plânge de-al meu şi de-al tău...
Tot mai mult am rămas cu ce este,
Şi plouă cu-o părere de rău.

Am uitat dacă merg... încă tot mă iubesc...
Am ajuns la timp, ocup şi un loc.
Dar gândul apasă cu greul său bloc...
E numai vedere... nu mai pot să vorbesc...

ROMANŢĂ

Parfumul rozelor ude
Tomnatic suspin
In zori, în tăcutele trude,
Te chiamă pe tine, puţin.

O tristă poemă de foi
Imi spune-o poveste de noi...
— Adio, pustiu, şi fior.
Va fi poate-odată, amor.

CU VOI

CU VOI...

Mai bine singuratec şi uitat
Pierdut să te retragi nepăsător,
In ţara asta plină de humor,
Mai bine singuratec şi uitat.

O, genii întristate care mor
In cerc barbar şi fără sentiment, —
Prin asta eşti celebră 'n Orient,
O, ţară tristă, plină de humor...

LICEU

Liceu, — cimitir
Al tinereței mele —
Pedanți profesori
Și examene grele...
Și azi mă 'nfiori
Liceu, — cimitir
Al tinereții mele!

Liceu, — cimitir
Cu lungi coridoare —
Azi nu mai sunt eu
Și mintea mă doare...
Nimic nu mai vreu —
Liceu, — cimitir
Cu lungi coridoare...

Liceu, — cimitir
Al tinereţii mele —
In lume m'ai dat
In vâltorile grele
Atât de blazat...
Liceu, — cimitir
Al tinereţii mele!

PROZĂ

Amorul, hidos ca un satir
Copil degenerat —
Invineţit, transfigurat
Ieri, a murit în delir.

Aci, prozaici pământeni,
Pe drumuri a murit,
De zurnetul de bani înăbuşit
In lumea asta cu dugheni.

CRIZE

Tristă, după un copac pe câmp
Stă luna palidă, pustie —
De vânt se clatină copacul —
Şi simt fiori de nebunie.

O umbră mormăind păşeşte...
E om... atât, şi e destul;
Şi acum ne-om gâtui tovarăşi:
El om flămând, eu om sătul.

Dar vezi... m'a ocolit acuma...
El s'a temut, mai mult, — săracul...
Pe luna palidă, pustie,
De vânt se clatină copacul...

PROZĂ

Plouă...
Pe-un târg mizerabil
De glod, şi coceni
Pe un târg jidovit
Şi plin de dugheni
— Şi-aici stă iubita...
Şi uliţa-i plină
De fân şi coceni
Şi trec cotiugare
Cu saci de făină
Şi plouă mai tare
Pe crâşme murdare,
Pe-un târg sărăcit —
— Şi-aici stă iubita...
Plouă...
Pe-un târg jidovit.

BELŞUG

Culori, şi fum de toamnă, plâns de poet
Apa e rece, frunzele plouă —
Vorbeşte încet, păşeşte încet,
Că totul cade cu o jale nouă.

Vinul, şi mierea, şi grâul tot
Le-au strâns, pe grabă, cine-a putut...
Tuse, şi plânset visele scot
Du-te, oriunde, frunză de lut...

Şi-o păsărică în grădina brumată
In liniştea rece, a iarnă a făcut —
Am strănutat pe o stradă curată,
Frunzele toate încă n'au căzut.

A fost odată... va fi odată...
Nu spune zarea, dar spune omul —
Numai acuma e niciodată...
Adânc, prezentul, închide tomul...

Mă duc, tot acolo, în marea clădire.
E ora, dela care rămân închis —
O emoţie... o amorţire...
E toamnă... mi-au dat de scris...

E G O

Tot mai tăcut şi singur
In lumea mea pustie —
Şi tot mai mult m'apasă
O grea mizantropie.

Din tot ce scriu, iubito,
Reiese-atât de bine —
Aceeaşi nepăsare
De oameni, şi de tine.

PANTOFII

Pantofi de aur, expuşi în vitrină
Veţi sta sub dantele, în nopţi de baluri,
Şi 'n ale valsului leneşe valuri
Veţi râde prin săli, — potop de lumină.

Pe trist catafalc, cu tristă regină,
Veţi sta în piciorul de gheaţă, şi sfânt,
Şi 'n trecerea vremii veţi arde 'n mormânt
Pantofi de aur, expuşi în vitrină...

FURTUNĂ

Prin codrii Bacăului
Vâjie vântul
Şi 'ntunecă lumea
Un cer ca pământul —
Şi codru pe codru
Se umple de clocot,
Iar toamna în hohot
Le cântă prohodul...
Şi parcă mă cheamă
De crengi atârnând,
Avesalomi gemând
Cu plete 'ncâlcite...
De spaimă mă prind
Priviri rătăcite,
Şi mintea, de sgomot
Nimic nu înţelege...
Şi aş vrea ca să mor
Ca Romulus Rege,
Uitat, legendar...
Cuprins de-o furtună,
Pierdut să dispar,
Prin codrii Bacăului...

AMURG

Pe seară, la geamuri, un nour violet şi de aramă
Pe drum l'aceeaşi oră se târâie un lanţ de fier,
Şi coincidenţe aranjate pe-o tristă gamă —
Azi iar mi-i frică... şi cred, şi sper...

O zi fără anotimp, şi ordine militară
Şi prin vecini s'aud mici pregătiri de masă,
Insă produsele au început să dispară —
Şi mulţi au plecat, şi noapte se lasă.

Cu toţii spun că bine le-a făcut
Sau că un geniu se va naşte —
Iar studiul creşte cu tactul tăcut...
O fiinţă supremă, dintre noi, ne cunoaşte.

I M N

Crengi subţiri cu flori albe...
Spre mai sus
Mă ridică din erori,
Idealuri ce-au apus...
Cu flori roze crengi subţiri
Isus!

Flori pe zări, în iarbă flori...
Spre mai sus
Am trăit de mii de ori...
E destul că tu te-ai dus...
Flori pe zări, în iarbă flori...
Isus!

II

Să dorm...
Să dorm, din ce în ce murind
Deşi oriunde e o reînviere...
Iată sunt goale
Dumbrăvile sacre —
Poetul a plecat.

Şi dacă tu mai cauţi,
Păşind prin tăinuitul izvor;
Pe mine nu mă vezi —
Poetul a plecat;
Să dorm...
Să dorm, din ce în ce murind —
Deşi, oriunde, e o reînviere...

DIALOG DE IARNĂ

Fereastra e-o poemă de plumb şi de scântei...
Oraşul doarme troenit.
Mult mai târziu de miezul-nopţii sunt orele trecute...
In haosul vieţii nici noi nu ne-am găsit
O, vino, cel puţin, acum, prin forţele necunoscute:
— Să viu?
— Oh, mi-i frică...
— Vezi!
— Hai!
— Am venit;
— Unde?
— Lângă tine;
— Plâng...
— Plâng...
— Taci...
— Hai...
— Hai:
— In infinit...
— In infinit:
— Cântă...

— Vis:
— Da...
— Nu.
— Nu...
— Minus:
— Minus...
— Plus:
— Plus...
— Armonie
— Armonie...
— Când?
— Când...
— Poate:
— Poate...
— Of!
Fereastra e-o poemă de plumb, şi de scântei...
O zi de promoroacă în cameră pătrunde...
Sirenele de muncă vibrează, plângător;
Oraşul e-un gheţar de fum, de clopoţei,
Şi de fior...
— Unde... unde?!

NOCTURNĂ

Fug rătăcind în noaptea cetăţii
In turn miezul nopţii se bate rar;
E ora când cade gândul amar
Tăcere... e ora laşităţii...

Te pierzi în golul singurătăţii
O, suflet, mereu de lume fugar;
E ora când Petru plânge amar —
Ascultă... e ora laşităţii...

AIUREA

Blestemată mai fie şi toamna
Şi frunza ce pică pe noi —
Blestemat să mai fie şi târgul
Ursuz, şi cu veşnice ploi...

Cetate, — azilul ftiziei —
Nămeţi dela pol te cuprind...
Cetate, azi moare poetul
In braţele tale tuşind...

PSALM

Iubito, cu faţa de mort
Fecioară uitată în turn
Plângând în balcon
Cu grai monoton
Cu suflet taciturn —
In visul meu te port.

Iubito, cu faţa de mort
Mireasă pe tron
Cu grai monoton
In visul meu te port.

Iubito, cu faţa de mort
De geniu trăsnită
De-apururi monotonă
Goală Madonă
De crini prăfuită —
In visul meu te port...

CONTRAST

Femeie, — mască de culori
Cocotă plină de rafinării —
Tu, care ţipi la desfrânări târzii
Pe visători, cu greu, îi înfiori...

Oh, sunt fecioare cu obrazul pal
Modele albe de forme fine —
Şi singure dorm, albe, şi senine
In albele crivate de cristal...

BALADĂ

O noapte de sineală din vremi voevodale...
Plecase Voevodul în lupte blestemate;
Iar eu păzeam Domniţa închisă în cetate —
O, noaptea, de sineală, de epoci triumfale...

Dormeau, adânc, oştenii în noaptea diafană
Când eu sării afară din cortul de mătasă —
Vedeam o semilună pe zare cum se lasă,
Şi nălucit, crezusem, — Flamura Otomană.

Cu ceata buimăcită fugeam, acum, călare,
Dar boarea nopţii clare ne 'ntoarse la cetate
Şi povestindu-mi visul, Domniţei spăimântate,
I-am arătat cu spada tabloul de pe zare.

In alb, Domniţa blondă, în noaptea ideală
De sus dela fereastră, ca 'n vis ieşi 'nafară,
Scăldată în sineală, Ea râse 'n noaptea clară...
O, cât a râs Domniţa în noaptea de sineală...

VOBISCUM

In cercul lumii comun şi avar...
Mă sguduie de mult un plâns intern;
Şi-acest fel (de-a fi) va fi etern
Şi de nimic, pe lume, nu tresar.

...Dar vai, acei învinşi, pe veci pierduţi...
Ori în taverne, ori în mansarde;
Şi acei nebuni, rătăcitori, tăcuţi,
Gesticulând pe bulevarde...

AMURG

Trec burgheze colorate
In cupeuri de cristal —
E o veşnică plimbare
Vălmăşag milionar...

Şi pe publice terase
Plâng viori sentimental...
E parfum, bomboane
Şi desfrâu de lupanar...

...Dar notează 'n cartea vremii
Filosoful proletar:
Greve, sânge, nebunie.
Foame,
Plânset mondial...
Pe când lasă-amurgul flăcări
Pe-un final ce se anunţă
Pe-un decor miliardar...

PIANO

Şi iar toate-s triste
Şi azi, ca şi eri —
Potop de dureri.

Şi visul apune
In negrul destin...

Şi vremuri mai bune
Nu vin, nu mai vin,
Şi nici mângâieri...

Şi iar toate-s triste
Şi azi, ca şi ieri...

MISTER

Clavirile plâng în oraş
Pe-o vreme de toamnă pustie...
Şi plopii plâng tot în oraş
Şi 'n totul e-o grea agonie.

Par casele triste castele...
Amorul, aici, a murit
Şi poate că plâng la clavire
Fecioare cu păr despletit...

Trec singur... şi tare mi-e teamă...
Şi, unde mă aflu, nu ştiu —
Vai, plopii detună oraşul...
Clavirile plâng în pustiu...

VAE SOLI...

Te voi aştepta, într'o zi, sau într'o noapte oarecare
Pentru ca să văd dacă mai pot să am o preocupare.
Voi trece iar pe lângă ape, şi' n unda lor voi apărea
Voi sta pe lângă vreo ruină, va plânge iar o cucuvea;
Pe urmă, nu va mai fi timp... voi fi uitatul muncitor,
Va fi şi pentru mine lumea, un fenomen întâmplător...
Despre iubire, câteodată, poate într'o carte voi găsi
Poate 'n oglindă vreo albină compătimind se va lovi —
Plângând în zori cu faţa în soare mă voi simţi fără de rost
Mă voi gândi la toată jalea poeţilor care au fost...
Un corb va trece peste casă şi iarna mă va îngheţa
Oraşul, prin ninsoare, noaptea, din pianole va cânta
Sau toamna goală va dansa cu plete de grâu şi de vin
Astfel că nu vor putea să ne 'ntreacă acei care vin...

IN ALTAR

Stă fără noimă catedrala
Azi, într'un secol rafinat —
Doar de mai vin să delireze
Amanţi cu suflet ruinat.

...Şi delirând, când corul curge
Se face gândul mai amar —
Ei vor o noapte de orgie
Pe canapeaua din altar...

POEMĂ FINALĂ

Eu trebuie să beau să uit ceea ce nu ştie nimeni
Ascuns în pivniţa adâncă fără a spune un cuvânt
Singur să fumez acolo neştiut de nimeni
Altfel, e greu pe pământ...

Pe stradă urle viaţa, şi moartea
Şi plângă poeţii poema lor vană...
Ştiu...
Dar foamea grozavă nu-i glumă, nu-i vis —
Plumb, şi furtună, pustiu
Finis...
Istoria contemporană...
E timpul... toţi nervii te vor...
O, vino odată, măreţ viitor.

Eu trebuie să plec, să uit ceea ce nu ştie nimeni
Mâhnit de crimele burgheze fără a spune un cuvânt
Singur să mă pierd în lume neştiut de nimeni
Altfel, e greu pe pământ...

SEPULCRE VIOLATE

Vagabondând, într'un amurg blond
Am dat de-ale cimitirului porţi, —
Acolo, cioclii îşi bat joc de morţi,
Şi-am râs, un râs de vagabond.

O, râsul fiinţei vagabonde...
Şi ce-am văzut era straniu —
Intr'un copac am zărit un craniu,
Pe o cruce nişte cozi blonde.

EPITAF

«Aici sunt eu
Un solitar,
Ce-a râs amar
Şi-a plâns mereu.

Cu-al meu aspect
Făcea să mor,
Căci tuturor
Păream suspect.»

DESTUL

Când voi fi liniştit, voi scrie un vers
In care veţi vedea că sunt părăsit —
Voind să descifrez ceea ce era şters,
Aproape, nu mai ştiu ce-am voit...

Plângând, mi-am spus să nu mai plâng —
Eu aveam...
Cine mai ştie, şi eu, ce gândeam,
Altădată, în crâng!

Voi scrie un vers, când voiu fi liniştit...

PE DEAL

De-aceea
Cu-un zâmbet rău
Privesc această noapte...
Prin râpi şi văi
De demult:
Ileana...
Poveşti de demult...
De-aceea
Incă odată
Cu-un zâmbet rău
Privesc
Innoptata culme...

DIN URMĂ

Poezie, poezie...
Galben, plumb, violet...
Şi strada goală...
Ori aşteptări târzii,
Şi parcuri îngheţate...
Poet, şi solitar...
Galben, plumb, violet,
Odaia goală,
Şi nopţi târzii...
Indoliat parfum
Şi secular...
Pe veşnicie...

COMEDII IN FOND

1 9 3 6

REGRET

De mult, de mult cunosc doi plopi
Ce-mi stau şi azi în cale —
Imi place mult ca să-i privesc
Dar mă cuprinde-o jale...

Căci parcă-mi spune-un nu ştiu ce...
Ca mâine poate am să mor —
Şi dâr ii n'or mai fi priviţi
De niciun trecător...

CA MÂINE

Cu steaua care s'a desprins
Ce piere-acum în haos —
O inimă poate s'a stins
Spre veşnicul repaos.

Ca mâini şi-a noastră va cădea
In stricta veşnicie —
Cine-o căta mâhnit spre ea?
Vai, nimeni... cine ştie!

CÂND SINGUR

Când singur iar mă revăd
Şi trece curând al meu nume,
Şi-atâtea sperări...
Mi-am zis: e târziu —
O, gânduri,
In lume!

Când inspirată de evocări
Mai crezi în câteva glume
Sau al beţiei mister...
Mi-am zis: e târziu —
O, gânduri, —
In lume!

Şi când, aproape, nimic nu eşti
Când cauţi că orice renume,
De-acum, e târziu —
Mi-am zis: e târziu —
O, gânduri, —
In lume!

DIN VREMURI

Un moment, să gândesc...
Cum iarna îşi duce teroarea —
Mizerii, de-aproape, doinesc,
Sclipeşte 'n ferestre ninsoarea.

Iernatice nopţi viscolesc...
Dar cine mai cată grandoarea
Din vremuri mereu ce-amăgesc?
Sclipeşte 'n ferestre ninsoarea

DIN LIRĂ

Dacă, de-acum, e târziu
Şi ochii mei sunt seci —
Ajunge să 'nţeleg...
Plecată eşti, pe veci!

Şi dacă-atât a fost...
S'aştept în umbre reci —
Ajunge să 'nţeleg...
Plecată eşti, pe veci!

SPRE PRIMĂVARĂ

Din streşini picură...
Şi-un svon de vremuri mari —
Să mai surâd numai o clipă, —
Sculaţi ai muncii proletari!

Din zările ce se deschid
Se duc neînţeleşi gheţari —
Sub cer cu cântece şi flori, —
Sculaţi ai muncii proletari!

DE IARNĂ

Un hoit, un corb, un câmp, şi eu
Iarnă... şi 'ncepe a ninge —
Ninsoarea 'mprejur cu cerul s'atinge...
Nimeni, zăpadă, şi ninge mereu.

— O, corb!
Ce rost mai are-un suflet orb...
Ce vine singur în pustiu —
Când anii trec cum nu mai ştiu,
O, corb!
Ce rost mai are-un suflet orb...
— Chiar!

— O, corb!
Ce rost mai are-un suflet orb —
Intârzieri, mormânt închis —
E oare viaţă, sau e vis —
O, corb!
Ce rost mai are-un suflet orb...
— Chiar!

Târziu, şi ninge, noaptea se lasă
Sunt singur acum...
Iată oraşul, nimeni pe drum —
Pace, nimic, am ajuns acasă!

GAUDEAMUS

Zădarnic flaute cântă
In aste zile păgâne —
La vânt s'au dus aspiraţii
Nimic nu rămâne...

In vânt şi uitare tot stând
Cu zile grele, stăpâne —
Oricine, orice au trăit
Nimic nu rămâne...

VERSURI

Un cântec trist din liră
Aş vrea să-ţi mai arunc,
Din viaţa mea în noapte
De ne 'nţeles adânc.

Părere este oare...
Orice se năruiră?
Adulătoare şoapte
Şi chinul meu adânc —
Vreodată dac'au fost —
Şi vise viitoare, —
Priveşte, ţi le-arunc...
— E cântul trist din liră.

SERENADĂ

Poetizează luna
Fereastra ta iubită —
Prin tainicile umbre
Te-aştept ca şi 'n trecut, —
Cu plânsul meu pe coarde
La ora tăinuită, —
Şi care, poate-odată,
Prin lume ţi-a plăcut.

Poetizează luna
Grădina de parfume, —
Prozaicile hoarde
De-acuma au tăcut...
Prin tainicile umbre
Străin ca 'ntotdeauna, —
Cu plânsul meu pe coarde
Te-aştept ca şi 'n trecut.

TĂCERE

Ce mai este... cărţi de noapte
Mai citesc, şi-mi pare că sunt viu —
Cine iar aprinde lampa
Când e prea târziu.

Ţăcănă un ceas pe-o planşă...
Toate câte sunt, eu să nu le ştiu?!
Noapte...
Cine iar aprinde lampa
Când e prea târziu.

DIN VREMURI

E frig, iarnă...
Vreau să gândesc la anii mei pustii —
Nu mai aştept pe nimeni
Nicio speranţă.
Nimeni nu mai este liber...
Vreau să gândesc la anii mei pustii —
Inchide oriunde.
Inchide uşa, — e frig, iarnă.

DIES IRAE

Cât de străin sunt de ţara mea
Şi niciun dor nu mi-a rămas —
Gând rău, şi 'ntunecat
Inchide al dreptăţii glas.

Va fi târziu în ziua-aceea...
Şi bântuie în calea mea,
Tăceri de vremi, sinistra foame!
Sau cântece ce plâng mereu:
— Grăbeşte, nu mai aştepta.

ECOU DE ROMANŢĂ

S'a dus albastrul cer senin
Şi primăvara s'a sfârşit —
Te-am aşteptat în lung suspin,
Tu, n'ai venit!

Şi vara, cu nopţile ei
S'a dus, şi câmpu-i veştejit —
Te-am aşteptat pe lângă tei,
Tu, n'ai venit!

Târziu, şi toamna a plecat
Frunzişul tot e răvăşit —
Plângând, pe drumuri, te-am chemat,
Tu, n'ai venit!

Iar, mâni, cu-al iernei trist pustiu
De mine-atunci, nu vei mai şti —
Nu mai veni, e prea târziu,
Nu mai veni!

LA ŢĂRM

O, gând amar...
Singurătăţi,
Pribege seri de primăvară,
Parfumuri ce se duc pe vânt
Şi flaute din stânci de mare...
— A fost ca niciodată...
Şi valuri ce foşnesc la ţărm,
Ingrijitoare aşteptări,
Singurătăţi
Şi flaute
Din stânci de mare...

CURAJ

Deşi, cu iarna care-a trecut
Poate părea c'am murit —
Şivoaie se duc din grele zăpezi...
Cântări, şi cântări m'au trezit.

Gălăgioase glasuri mi-au zis
Despre-o viaţă oricât de-amară...
Şi soarele, sus, un cer a deschis,
Cu bucurii de primăvară.

ECOU TÂRZIU

Sunau ţambale, târzia noapte...
De cabaret comun —
Femei răcneau beţia falsă
Prin miros de tutun.

Erau ziare, evenimente
De vremuri grave, sau de regret —
Suspecte umbre de cabaret...
Erau ziare, evenimente.

Sunau ţambale, târzia noapte...
De cabaret comun —
Femei răcneau beţia falsă
Prin miros de tutun.

TREC NOURI

Azi nu mai scriu nimic...
Un vin, şi-o ţigară —
Şi-amiezuri de zile se duc
Ca o simptomă fugară.

Ce este, important, mereu,
Pe-aici, ca şi-afară —
Amiezuri de zile se duc
Ca o simptomă fugară.

PASTEL

Sărmanii plopi de lângă moară
Cum stau de singuri, singurei —
Şi cum mai ninge peste ei...
Sărmanii plopi de lângă moară.

Cum negre gânduri cad pe mine
Când mă gândesc că am să mor...
Aşa cad corbi pe vârful lor, —
Cum negre gânduri cad pe mine.

RENUNȚARE

In grădina moartă
Am sărit aseară peste zidul mort —
Pasul meu, încet, se oprea în loc, —
Conștient de soartă, de durere orb,
In grădina moartă
A sosit un mort.

Se uita 'n grădina moartă
Luna albă, moartă —
Plumb, — corpul meu căzu
Pe banca de piatră.

Se-auzea de-afară
Viața proletară —
Numai umbra mea după zidul mort,
— Pentru totdeauna, mai plângea în noapte...
In grădina moartă
A sosit un mort.

APUS

Cum sufletu 'nchis
Nimic nu vrea —
Cad frunze 'n amurg
Draga mea!

Sinistră noapte
Şi-amară stea —
Curând, şi ninge
Draga mea!

∽

ECOU DE ROMANŢĂ

Eu nu te mai văd...
Zădarnic e soare, şi-un cer ideal —
Mereu mai aproape e-al vieţii real...
De aceea, iubito, eu nu te mai văd!
Eu nu te mai văd...
Şi cupa-i deşartă, şi vinul sfârşit —
Târzii serenade cu viers tăinuit,
S'au dus... şi-aproape e-al vieţii real...
Iubito, eu nu te mai văd!

IN SOMNO

Cuvinte grele
Vorbe urîte
Duceţi-vă 'n noaptea
Care vă poartă.

— Orice iluzii
Unde s'au dus?

Cine să ştie
Dacă sunt singur —
Cine s'asculte
Durerea mea...

— Eu n'am auzit,
E tăcere!

Cuvinte grele
Vorbe urîte
Duceţi-vă 'n noaptea
Care vă poartă.

AMURG

Tristeţi pe vânt, tristeţi de mort
Pe străzi tăcute se desfac —
Serbări târzii de vinul nou,
Visări pentr'un poet sărac...

Ce vremuri atât de fericite
Mă 'ndeamnă, singur, să stau —
Spre toamnă, duioase suspine
Din Eminescu, Heine şi Lenau...

SEARĂ

Ce este cerul, — ori ziua a trecut...
In ciripiri de-amurg, sau să te-aştept —
Ce este oare de-acum...
Deplină fericire, undc să mă 'ndrept!

Şi-ţi pare că se vorbeşte de tine
Aproape, mai departe, — mai gândesc eu?
Ce este astăzi, — ori ziua a trecut...
Ori ciripiri de-amurg s'ascult mereu.

SĂ NE IUBIM

Vai, şi va veni o vreme
Când adormi-vom amândoi,
Şi 'nstrăinaţi prin cimitire,
Va plânge toamna peste noi.

Ce poate, deci, a fi sub soare,
In haosul imensităţii —
Dacă-ţi vei pierde fecioria
In taina roză — a voluptăţii?

MEMENTO

Pe când ninsoarea rătăceşte...
In ceasul vremii au bătut
Dureri pe sufletele moarte —
Deşi. . acestea sunt lucruri din trecut!

Pe când ninsoarea rătăceşte...
Din nou, iubiri ce-au dispărut
Trezesc poeţii singuratici —
Deşi... acestea sunt lucruri din trecut!

Pe când ninsoarea rătăceşte...
Ca pe un ţărm necunoscut...
Din nou, gândesc că eşti frumoasă —
Deşi... acestea sunt lucruri din trecut!

VREODATĂ

...Și voi lua din cer
Ceea ce nu mai găsesc
Prin stele,
De când rătăcesc.

Această gândire mai vreau
Din câte-am dorit —
Sau cerul e rece
La infinit...

TREC ZILE

Curg zilele spre cimitir
Trist, una-câte-una,
Și destrămând al vieții fir
Se duc pe totdeauna.

Și-acolo, încet, molcomitor
Se-adună în suspine —
Cu-un dor de « mâine » sora lor
Cu-un dor de mine.

ELEGIE

Când iar nebun, şi bolnav
Prin sanatorii, sau spitale
Voi sta privind
Al vieţii vals
Şi câte sunt, — ca un adio...
Prin sanatorii, sau spitale
Oricum, fără voinţa mea —
Poate voi fi singur.
Apoi, tăcere...
Ca toamna, un amurg de jale...

VERSURI

Acorduri, arpegii, armonii...
Orice-au voit din mine au făcut:
— Să stau cu anii mei pustii,
— Să plâng în orele târzii, —
In tristele ore, necunoscut.
Acorduri, arpegii, armonii...

SFÂRŞIT DE TOAMNĂ

In crângul cu stoguri de frunze ruginite
Era un frig liniştit...
Un roz şi violet în făşii
Peste palate se lăsa —

Tufişele erau pustii...
O tăcere nu se ştie cum a venit, —
Sau respirări oprite...
O păsărică modula:
— Vii?!

NIHIL

Ce trist amor
Să vrai,
Să stai,
Cu cei ce mor.

Şi ce avânt
Să treci,
Pe veci,
Intr'un mormânt.

Ce fără rost
Trăind,
Gândind,
De n'ai fi fost.

Şi ce cuvânt...
Mister,
In cer,
Şi pe pământ.

VERITAS

Doamne! necesitatea unui vin...
Şi-a gândului culmi de poezie —
Oare pentru ce, mai mult, acest suspin:
...Că totul, poate, e-o repede magie.

Ca în tăcerea gravă a unui dom
Viaţa pare-a trece fără niciun sens...
Şi acele aşteptări a vieţii de om, —
...Sana mens!

DEMULT

Trecând pe strada ta
Pe care nimeni n'o mai ştie —
Al nopţii foşnet evoca:
— Filosofie!

Incet, un paznic fluiera
Poema-atâta de târzie...
Pustiul nopţii evoca:
— Filosofie!

LEGENDĂ

Când orice se vinde
Când orice e marfă —
Trezeşte un sunet bătrân
Din antica harfă.

Din cupe, vin de uitare
Fie-a virtuţei eşarfă —
Trezeşte un cântec bătrân
Din antica harfă.

UN CÂNTEC

Ce trist este pe lume
Un cântec,
Un cântec ce-l tot aud:
— La muncă...
In zori de primăvară
Cine-a putut să 'nceapă,
In nopţi târzii de iarnă,
Necontenit
Un cântec
Ce l-am uitat cu anii
Haotici
Şi fără nicio normă...
Cine-a putut să 'nceapă
Un cântec de viaţă,
La uşa părăsită,
La anii mei târzii...
Ce trist este pe lume
Necontenit.
Un cântec ce-l tot aud:
— La muncă!

ŞI TOATE

Şi toate se re 'ntorc din drumul lor
Şi mândra primăvară vine,
Cu soare blând, cu nopţi albastre
Fermecătoare, şi senine.

Dar fără ea, ce suvenir
Spre gânduri triste mă îndeamnă?
Muguri au dat pe ram, — zădarnic,
In a mea inimă e toamnă!

NOAPTE DE VARĂ

Noaptea 'ncet, ticnit se lasă
Poezie sau destin —
Luna urcă, somnoroasă, —
Vino, vin!

Este linişte, răcoare
Codrul e de farmec plin —
Pe sub teii încă 'n floare, —
Poezie, sau destin.

In suavele parfume
Poezie, sau destin —
Ori pe unde-ai fi în lume, —
Vino, vin!

Ingerii deasupra noastră
Vor cânta un imn divin —
Ah, ce clară noapte — albastră, —
Poezie, sau destin.

PASTEL

Tăcute locuri... curent
Pe podul gârlei... se desghiaţă —
Corbi...
Ce înţeles... viaţă.

Ca altădată, nimeni...
Crengi în violetă ceaţă —
Curent pe podul gârlei...
Burgheze zări... viaţă.

IN FERICIRE

Sunt clipe când toate le am...
Tăcute, duioase psihoze —
Frumoase povești ca visuri de roze...
Momente când toate le am.

Iată, sunt clipe când toate le am...
Viața se duce 'n șir de cuvinte —
Un cântec demult... înainte...
Momente când toate le am.

CONTROVERSĂ

Ascultam acele poveşti.
Deşi nu era vremea lor —
Cum nu 'nţelegi când priveşti
Aerul morţilor.

« Era acel tânăr prea singur!
Dar toţi îl iubeau...
— Atunci, nu era aşa singur!
Sau ceilalţi nu erau.

« Şi-o tânără fată cu dânsul
De-abia în lume-au plecat —
Incât îţi vine şi plânsul
Printre 'ntrebări, ne 'ncetat.

« Şi, iată, din toate, nimicul —
Un înger, apoi, s'a născut...
— Acestea erau, deci, nimicul
Şi-'ndată, orice a tăcut!

« Intoarce-te 'n alţii, sau singur
Şi'orice poveşti înţelegi
Acel tânăr prea singur
Ajunse printre moşnegi. ».

Ascultam acele poveşti
Deşi, nu era vremea lor,
Cum nu 'nţelegi când priveşti
Aerul morţilor.

BALADĂ

Clopot de alarmă la mănăstire...
« Căderea dracilor, miazănoapte —
Ale vremurilor fructe coapte
Inchid trecutul ca mântuire.

Ce svoane călugăreşti şi şoapte,
Făclii ce fug, se 'ntorc în neştire.
De sigur, cu a zorilor ivire,
Vom mai gândi la această noapte!

...Şi clopotul vibrează, vibrează...
« Satan este 'nvins, — nicio îndurare —
De vremuri noi, e inima trează.

Sunt grele visuri? halucinare?
— Pe cer, în fund, se ilustrează —
O conştiinţă din noaptea mare...

MIAZĂZI DE VARĂ

Duminecă simplă, burgheză...
Cântec de orgă stricată
Ce veche baladă mai plânge
Pe-un splai, aşa, dintr'odată?

Ecou secular şi târziu...
Şi-al zilei zăduf, o ruină —
— Sumbră baladă germană
Pe străzi, în cetatea latină.

REQUIEM

Eram să te aştept prin parc
Văzând că singurătăţi pe aici m'au oprit...
Dar, mereu aceleaşi uitări!
Dar, tot aceeaşi poezie la infinit!?

Filosofia vieţii mi-a zis:
Undeva este, cu mult mai departe...
Atâtea, şi-atâtea... lasă!
Visezi, ca din carte!

P R O Z Ă

BUCĂŢI DE NOAPTE

BUCĂŢI DE NOAPTE

In odăile cu uşile deschise, târziu... nu sunt tablouri, nici albumuri cu fotografii vechi, nici cărţi veştejite, însă aceste toate stau în tăcere, le ascult din mica odaie, la un foc de lampă: oh! de n'aş striga un cuvânt în noaptea asta... şi să cad...

Am uitat cine stă aici, şi unde au plecat, e târziu; pe străzi e şoapta bunului plac şi a suferinţelor extreme, sau nimic... şi podeaua e veche, şi cioturile dau senzaţii de cranii; mintea cadenţează fără şir cugetări pustii... până ce o moleculă s'a sdrobit în creier, până ce totul spune: vedeţi ce aţi făcut...

O, mai târziu, mai târziu, după atâtea, aceleaşi lucruri vor fi mai plăcute... şi aceste lacrimi din noaptea aceasta nu se vor mai înţelege... oh, de n'aş răcni un cuvânt, într'o spaimă crescândă şi să cad...

Acum de ce să mai aprind lampa... uşa e deschisă, fereastra... în mijlocul odăii dorm în picioare, mă clatin în întunerecul părăsit... uitat în fondul negru al odăii... un câine se smuceşte înapoi supărat, apoi lătrând; o pisică sare pe fereastră repezindu-se îndărăt deasemeni... dorm în picioare în mijlocul întunerecului părăsit... un greier cântă în tăcere... Altfel nu a fost niciodată... până ce soarele desvăluie şi aici o sentinelă obosită a singurătăţilor despreţuite...

Dimineaţa friguroasă cu vânt... camera goală... păşind podelele sună; scriind, peniţa plânge pe hârtie... poate s'a scris, — ce vremuri... ce sens... nouri întunecoşi astupă fereastra... gardurile şi lemnăria ude... nouri întunecoşi întunecă ochii... şi vrea să plouă din nou... Ceasul s'a oprit, nu mai vrea să însemne timpul... nişte bani stau pe colţul mesei, şi gândul e închis... nourul întunecos stă la fereastră ca o noapte de gheaţă.

Patul nu e strâns şi hainele aşteaptă pe scaun... poate e târziu... şi vântul urneşte încet nourul dela fereastră, pentru a pune altul...

E noapte când oamenii se culcă şi se iubesc... când tot oraşul cântă cu note de ploaie ca o veche pianolă... singur, prin casă să fac versuri... Dacă tot oraşul plânge ca o veche pianolă... Ce este gândul în sine... mâine ne vom duce după pâinea cea blondă, cea brună... înainte...

* * *

Un magnetism animal, ecou surd al unui enorm val de apă, un cutremur lung în fumul cafeului, unde mulţimea se aseamănă... un gând care trece cu mişcarea capului, şi ochii obosiţi...

Era tristeţea şi tăcerea depărtată, în jurul unui palat înconjurat de un parc imens, la o margine de drum de ţară, un peisaj de vară cu brusturi şi boz acoperit de praful şoselei. Creierul palpita acolo de tristeţe şi tăcere... Sunt şi case mici, cu prispă de lut, cu acoperişul mai mare decât casa şi schelete de şuri strâmbe, cu paie, şi cu pustiu.

Prăfuit, sub soare, venind pe aici, zăreşti doamne în haine subţiri, uitându-se, pe gânduri, în lac.

Ele înţelegând că eşti de oriunde râd. Doamnele se apropie una de alta şi una cu braţele obosite pe umerii alteia priveşte cu ochii mici pe prăfuitul vizitator elegant în ziua de vară, dar tot voiesc să te plimbe pe aleele pe unde e mai multă fantazie.

In pavilionul-bufet, cineva serveşte îngheţată şi bere şi, dacă vrei, nu te iscăleşti în album, fiindcă ele ştiu că te cheamă « oricum ».

Berea era bună, ziua melancolică...

In palat erau obiecte de artă, şi doamnele visătoare evitau marile oglinzi... în alte odăi citea cineva, sau dormea...

Noaptea spune să plec pe şoseaua plină de praf, cu brusturi şi bozi, pe lângă gardurile vechi de nuiele şi spini. Din cele ce întreţin mulţimea, demult s'au dus... voi cânta lângă aceste ziduri pe câmpul larg... nu-i nimeni... luna e un magnet şi noaptea nu ştie ce am...

Zidul înconjoară grădina cu tăcerea kilometrilor, un parfum economic, de altădată, melancolizează la fel...

Pe frunzişul căzut, au foşnit dihănii, dar cânt ieşind la lună, pe marginea lacului fecundat şi putred... Cânt ca un bou de baltă când din turnuri clopotele sună înviere, când cărăbuşii somnambuli se duc cu lumea chemată de clopote.

Gândul curge ca o femeie de piatră care doarme, şi o melodie fixează această prăpastie...

Luna, după câteva minute, s'a lăsat în plopi; oamenii umblă cu lumânări în noapte, şi pot să plâng încet, tare, în noaptea asta nu se aude nimic... plâng fiindcă valsul din anul acesta e trist ca şi cele vechi, şi fiindcă toţi sunt inteligenţi, în acest local de consum...

* * *

Poate era o noapte rotundă când nu ne mai cunoşteam, când tot ce s'a scris s'a uitat, când plecând dintr'un punct, ajungi de unde ai plecat... o noapte ce întârzie, punând pe figură fixitatea uitată, uitând frumosul posibil, cum poate l-au uitat mulţi.

Rămânea că totul e vanitate... şi luna înclina spre apus cu o lumină de spaimă peste oraşul adormit în zăpadă, reflectându-se şi pe multe fotografii de porţelan prin cimitire... Nu ştiu cine a pus să stea în aer, o foaie de hârtie pe un fir de paianjen, şi o singurătate din toate timpurile să doarmă pe aceşti păreţi.

Acest târziu, de tot, pe cristale de ghiaţă, pe distinsul bal în ecoul fanfarei în sala unui palat...

Era tristeţea de a nu cunoaşte altă limbă, cu care să fi vorbit cu luna în declin, sau cu drumeţul ce scârţâia zăpada înainte de auroră...

Acest târziu de tot, ca şi pentru mine orice, în norma unui timp, involuntar greşind, un craniu în oglinda întunecată... dar tu să nu crezi... o stea obosea ochii, şi lampa se transfigura pe pământul ce se mişca spre lumină, pentru a mă ridica din scaunul vechi, din oglinda geamurilor îngheţate, în noaptea ce întârzia... Astfel o zi începe...

* * *

Enervat de această lungă agonie a unui veac suspect; umilit, mai mult ca totdeauna, de ironica reflexiune a unui poet din veacul viitor al frumuseţii, veneam spre casă într'o noapte, târziu, înebunit de mizeria şi minciuna în care am apărut. Eram pierdut, inutil, mai ridicol ca niciodată.

Oraşul mic, dormea în noaptea lui...

Acasă, un plic alb, la aprinsul lămpii, apăru pe podele lângă uşă, în tăcuta odaie, unde stau de mult, fără să fi avut nicio corespondenţă de nicăiri.

Am deschis plicul şi pe cartonul, negru-mat era scris cu alb:

— Vino pe podul de fier, mâine la ora 3 d. m.

M'am gândit să nu mă duc. Cum însă, în noaptea aceea, eram cu totul nimicit de viaţa reală, invitaţia aceasta mă lăsă indiferent, părându-mi chear un lux, bun de emoţii bizare pentru alţii.

A doua zi, însă, eram pe pod. Un domn şi o doamnă în negru; ei mă conduseră repede la o trăsură, care aştepta.

Trăsura porni cu noi, iar ea zâmbind, puse pe faţa mea o mască prin care nu vedeam nimic.

Când ea îmi ridică masca, eram într'un salon larg, vechi, dar bine luminat; afară era noapte.

Peste puţin timp, am luat toţi câte o baie parfumată şi, înfăşuraţi numai în cearşafurile albe, am revenit în salon.

Niciun alt om nu apăru; tot palatul dormea... trebuia să fie mai mult de miezul nopţii...

Figurile noastre erau palide şi tăcute, iar peste noi plutea desgustul unui veac.

Cu un gest nervos ei stinseră atunci, lumina, şi prin întunerecul adânc, ridicară un oblon secret, tăiat în podele, într'un colţ al salonului.

Un patrat de lumină venită din subsol, apăru deodată, în colţul acela al podelelor.

Prin vorbe abia şoptite, cearşafurile alunecară de pe noi. Nuduri din ziua de azi...

Ea cu părul desfăcut, dispăru cea dintâi, în lumina patratului deschis; coborînd şi noi, capacul fu tras.

* * *

Un cub negru, subsol, capitonat cu catifea neagră, ne înconjura între podele, plafon şi pereţi; nicio fereastră.

In plafon ardea un lampion care lăsa o lumină violetă în acest cub al uitării, iar într'un colţ al cubului, o sobă ascunsă în zid, alinta nudurile noastre cu o căldură moleşitoare...

Noi stam culcaţi pe catifeaua neagră, sorbind arome negre, din trei pahare negre.

Ochii se priveau simpatic, aprinşi...

— Cântă, zise el...

Şi ea luă ghitara neagră şi începu, cu o voce stinsă, poema corbului din Edgar Poë.

Refrenul « Niciodată, niciodată » se pierdea abia şooptit, şi ghitara tăcu...

Noi beam arome negre din trei pahare negre...

— Dansează, zise el...

Ea se ridică în lumina pală, violetă... o frumuseţe de linii arăta o cuminţenie naturală... dansa fantastic, leneş, decadent...

Printr'o spirală, ea căzu lângă noi, ca o stea în cubul negru...

Noi beam în cubul negru, în fumul ţigărilor, ce ne învăluia, iar lampionul arăta sfârşitul unui veac.

Eram şi mai tăcuţi...

Deodată, lumina fu stinsă şi umbra lui Karl Marx apăru în noaptea cubului negru, cu ajutorul unei lanterne.

Un ţipăt isteric ieşi din pieptul lor. Cu braţe nervoase mă încleştară şi o ploaie de sărutări bizare ne adormi profund în acel cuib negru al uitării...

* * *

Cu aceeaşi mască fui condus a doua zi; la acelaşi pod ne-am despărţit.

Spuneau că mâine vor pleca pentru totdeauna, şi că veacul nostru s'a sfârşit.

* * *

Copacii subţiri şi rari, cu ramuri subţiri, cu puţine frunze mici, galbene, erau acolo solitari, pe o zi calmă spre toamnă...

Pe cărările goale, ea spunea că-i plac parfumurile şi pudra. Şi chear, profilul ei pudrat apărea senin, iar bluza uşoară, avea parfum suav.

— Ah, împuşcă-mă în sânul stâng, spunea amanta şi, după ce şi el se împuşcă la fel, rămăseseră uitaţi în poiana din lunca oraşului; poate într'un peisaj ca acesta a fost drama pe care am citit-o într'un ziar; câtă iubire şi pasiune, câtă gingaşă simţire faţă de mediul prozaic!

— Da, răspunei, e interesant.

— Nişte pescari, pe noapte au dat de ei, şi au anunţat autorităţile... e aproape un roman.

Continuă să spună acestea, privindu-şi într'o oglindă, buzele roşii şi ochii mari.

Este vreo doamnă distinsă, îmi spuneam, care a venit să-şi uite plictiseala, în acest parc cu cărările pustii.

Printre arbori, departe, o trăsură mergea la pas.

Puteam concepe încă ceva, dimprejurul care părea acum strâmt, acum larg... nimeni, zâmbetul ei şi tăcere.

De mult muzica a încetat să mai cânte pe aici, cum şi întâlniri de iubire despre care vorbea această femeie.

O, mândrul vals... poate superb... şi noaptea rece, când trompetele plângeau în parc... Să merg cu tine, astfel!...

O, sărmană prostituată... se face noapte în sus şi în jos; pe cărările goale, ne-am plimbat destul, romanele au sfârşitul lor.

Ea tresări de frig, ca pentru o salutare duioasă, şi plecă. Printre arbori, departe, trăsura o ducea spre oraş, lăsându-mă singur, cu gândul dacă trebuie să o mai întâlnesc.

* * *

La scară zurgălăii zuruiau... şi ningea. In noapte, satul era ascuns; un ecou moale, şi ninsoarea se desfăcea mare şi liniştit. Lăsam petrecerea în plinul ei, cu domnişoare la pian, dans, mâncăruri şi vin. Plecam într'o altă parte a satului, cu sania unei familii care petrecea aici, şi mă duceam să mă culc, sau să veghez. Intr'o blană, alături cu o fată de casă în altă blană, lunecam pe drumuri nevăzute, ascunşi în ninsoare.

Ajunşi, urcarăm un cerdac... La o casă, fata deschise uşa unei săli, aprinse o lampă, şi cam emoţionată, voia să mă servească cât mai bine. In odăiţa rustică veghea o candelă verde, şi o tăcere caldă...

Am rămas pe marginea patului privind un covor, iar fata trecu în altă odaie printr'o perdea de mărgele. In noapte ningea.

Prin sală se auzea câte o clampă veche, de fier, o uşă uscată, şi apoi nimic. In lumina verde, cântându-mi în cap valsurile pianului, mă desbrăcam, înecându-mi un oftat şi înstrăinare pe totdeauna. O mulţime de gânduri negândite, mă întârziau, fără să dorm, privind printre gene, lumina şi licărirea perdelei de mărgele. O pisică, verde-pal, intră încet... se uită spre pat, se aruncă uşor peste mine...

Un braţ gol, resfirând încet mărgelele, o privire despletită, şi fata întreagă verde-pal, în odaie. Priveam printre gene fără nicio mişcare aceste opriri şi înaintări pe nesimţite, cu respiraţii oprite, şi ochii mari. Sunt frumuseţi

intime, care rămân în singurătate. Ninsoarea se lipea, înainte, pe fereastră, şi fata se retrăgea încet, cu pisica, ondulând perdeaua, după care o umbră se mai vedea privind.

Ca o plictiseală de orice, candela începu să se stingă. Un şir de emoţii pâlpâiau, dând loc altora... şi perdeaua de mărgele se înfiora înzadar.

O noapte... la scară zurgălăii zuruiau... şi ningea... plecam... candela verde se vedea prin ninsoare.

* * *

Cum stam în ziua aceea acasă, plictisit de un tânăr vizitator şi cum nu puteam să-l concediez pe o zi noroasă, cu o ninsoare udă ce colora oraşul într'un negru şi alb murdărit, mă gândeam, fără a-l asculta, şi nu ştiam cum să-l rog, să prepare două ceaiuri, într'un ibric pe fereastră. Naivitatea mea, în cercul vieţii, devenise cunoscută, până şi de copii... Admiraţii măgulitoare, şi aspre observaţiuni se amestecau într'o logică desordonată. Mai auzisem aşa ceva şi cunoşteam destui învinşi sperând, totuşi, cine ştie pe unde...

Reuşii peste câtva timp să-l rog să prepare ceaiul, eu fiind ocupat cu terminarea unui manuscris întrerupt, pentru a-l prezenta unei reviste.

Convalescent, de câtva timp, uitam tânărul care vorbea, şi, în fierberea ceaiului, priveam pe fereastră, cu condeiul oprit, această zi udă şi plângătoare la nesfârşit. O tânără fată apăru la geam, căreia tânărul se grăbi să-i deschidă uşa foarte emoţionat, rugând-o să intre pentru a nu sta în ploaie mai mult.

Cu o palpitaţie înecătoare, ea întreba de o stradă care îmi era necunoscută, şi despre care, tânărul spu-

nea că e departe, şi într'o direcţie cu totul alta decât aceastą...

Sunt împrejurări cu respiraţii speciale, când nu poţi spune nimic, iar privirile clipesc cu subînţelesuri, de a conveni, ca permise, situaţiuni ce nu-ţi plac. Aplecat pe manuscris în aceeaşi preocupare de a scrie, auzeam intimităţile lor...

Luarăm câte-şi-trei ceaiul, într'un roi de minciuni, de care, zâmbeam, aşteptând cu înserarea care cădea, să pot să rămân singur, pentru a termina acest manuscris, care începea să mă obosească.

Au plecat pe noapte. Ea timidă şi nehotărîtă; el încântat ca de o afacere minunată...

Dar, după plecarea lor, orice concentrare de cugetare îmi dispăru, ascultând ploaia-ninsoare de afară, şi viaţa îmi apăru din nou, atât de uşuratecă; înzadar mai căutam singurătatea pentru a o descrie prin prisma celor învinşi...

* * *

Cine a stat într'o singură cameră, la lumina unei lămpi, noaptea, târziu, când numai ştii dacă ceilalţi dorm, sau au plecat când storul e tras la fereastră, va citi până a urmă, aceste câteva rânduri.

Continuam, de câteva zile, o carte uşoară, cu ilustraţiuni, cu un subiect din lumea veche, din care, totuşi, unele pagini nu ie-am înţeles. Era pustiu şi, la fereastră, copacii tunau de vânt în noaptea necunoscută, şi peste tăcerea unei biblioteci a cine ştie cui.

Imi părea că autorul, deşi legendar, şedea pe gânduri în umbra sobei, voind să-mi spună, că cele ce nu am înţeles, au fost...

Dar era o întârziere plictisitoare în noapte.

Voiam să sting lampa lăsând, în pace, aceste serbări de iarnă.

O, dacă n'aţi citi aceste rânduri, până la sfârşit, fiindcă nu veţi găsi nimic despre frumuseţile ce au trecut.

Era o noapte indiferentă, cu dispreţul ignorant pentru cărţile ce nu le voi găsi niciodată, cu descrieri, pe care, ca student, le-am cunoscut cu ajutorul unui poliglot.

Ah, trebuia să ascult muzica de adio, şi literele mici din josul unei pagini, ce spuneau de alte cărţi vechi, şi foşnetul de nisip, peste oraş, în deosebirea vremurilor şi tăcere...

Pe străzi cunoscute, în ziuă, nu mai era furtună, nu se ştia de o noapte fără somn, şi de unde am plecat.

Ceea ce era pustiu, era că ea mă chema cu braţe obosite şi o chemam, deasemenea pe celălalt mal, pe maluri despărţite de ape mari... şi vrerea noastră era un vaiet peste valurile grele şi pustii — un ecou al ultimilor oameni sub nourii de plumb îngălbenit.

Depărtările profilau o civilizaţie ca o siluetă dărâmată, pământul aştepta un nou transformism şi eram ultimii oameni peste aceste valuri...

Oh, ea fu surprinsă de braţele unui monstru şi dusă grăbit în peisajul depărtat, în umbra pădurilor reci... şi această femeie se scălda în apa limpede, în noaptea caldă când am venit să uit în umbra sălciilor adormite, o veche indiferenţă de aici.

Am mai văzut-o într'o auroră sănătoasă, când sufeream de nervi, la porţile din fundul grădinii ce da spre gârlă....

Apă somnoroasă, sau poate, şi un pescar, mai departe, poate şi o pasăre, şi mişcări de culori, tăcere...

Dacă ea cutreerase lumea, şi în ochii ei era o noapte surprinzătoare şi dacă-mi spunea că mă ştie de mult, eu priveam grădina năpădită de plante, şi în această zi liberă mâncam caise şi mere, udându-mă de rouă...

Am mai găsit-o într'o noapte cu ploaie, în odăiţa unei dugheni, în fundul unei curţi, tâmpită, în faţa unui pahar cu bere, între pereţii cu tablouri strâmbe, privindu-mă cu aceiaşi ochi de noapte.

Şedeam, şi noaptea trecea; în alte odăi se auzeau beţivi; lampa ne înnegrea porii, nu mai eram eu, nu mai era ea, şi am uitat aurora şi noaptea, şi apele mari ne plouau în târgul cu gârle şi podeţe, şi noaptea, noaptea ne ducea în noapte..

I... haa... orăşelul e plin de praf, de iarmaroc, de oameni şi de animale.

Căruţe dejugate stau în drum, drumul e plin de paie, ţăranii cinstesc rachiu, vin cald, bere caldă, bragă şi limonadă colorată; prin crâşme, soldaţii strâng în braţe, ţărance şi servitoare grăsune şi pline de sudoare.

I... haa... o caterincă plânge ca o babă beată, fabricile urlă, clopotele sună şi fanfare ţigăneşti răsună; automobile şi trăsuri aleargă, praful întunecă orăşelul şi năvăleşte în gura celor care beau, care mănâncă, care cască... Ciungi orbi, ologi, infecţioşi, cu cărnuri putrefacte, urlă cerşind; un copil s'a speriat şi plânge... Morile duduesc şi în ogrăzile lor stau munţi de grâu şi de păpuşoiu; pe malul gârlei aleargă o puzderie de oameni, femei şi copii în pielea goală.

I... haa... la panorămi, ţăranii se civilizează... şi orăşelul e plin de praf, de iarmaroc, de oameni şi de animale.

Caterinca veche... Verlaine, ce plânge în iarmaroc în târgul meu natal, paiața care simte că n'o ascultă nimeni... și izbucniri bengale, catalige, fluerături; o baletistă ce pozează în fumuri colorate... ah, Vasilache disperat...

Hodorogite clopote alarmate, caterinca veche... Verlaine... eu, nota cea mai falsă din caterinca hodorogită... săraca notă, ce dispune sau indispune pe visătorii, amanți afectați... stau singur lângă vagonul ambulant, în care doarme, în lumină, o atletă comediantă ostenită. Lume, după lume în noaptea întârziată... și umbrele ce joacă pe drilul dela circuri, ori panorame licărinde de oglinzi și de mărgele... ochene îngrozitoare... elevi tremurători în «cabinet-secret»... caterinca veche, tipsii asurzitoare și țipete stridente și totul... se duce în zarea depărtată, în satele inocente, acolo, unde dorm fecioare naive, pale, pure... O, noaptea târziu, să plângă discordat o caterincă într'un cătun... Eu, nota cea mai falsă din caterinca hodorogită... săraca notă, ce bate indignată în geamul vagonului nomad, dar nu e auzită...

Petița a pocnit la «încercarea puterei»... am călărit pierdut în goana circulară un harmăsar de lemn... Verlaine... caterinca veche ce plânge nostim... o tempora... omenesc...

I... haa... orășelul e plin de praf, de iarmaroc, de oameni și de animale...

DINTR'UN TEXT COMUN

1925

DINTR'UN TEXT COMUN

Cu un tren de noapte, Sensi, un nume între amici, visător idealist, sosise într'un oraş, unde era numit profesor de cunoştinţe literare, la un liceu particular, după mulţi ani de muncă şi de aşteptări.

Era spre toamnă; oraşul aproape adormit.

In camera mică a unui hotel modest, la lumina slabă a unei lumânări, rămas singur, şedea pe marginea patului, obosit de gânduri şi de drum. Era împrejurul său tăcerea oraşelor mici, pe care n'o mai cunoştea şi de care se temea, ca şi când ar fi rămas pe un câmp, undeva, departe.

A doua zi, trebuia să se prezinte directorului şcoalei, şi să ducă un pachet la o doamnă, care probabil îi va fi viitoarea gazdă...

Prin fereastra deschisă se auzi, deodată, un marş din fanfară, şi pe trotoare se vedea lumea, care ieşia dela grădina publică, şi care se îndrepta spre casă.

Ce noapte senină! Muzica se pierdea departe, iar copacii se scuturau pe străzi, în suspine de toamnă, amintind iubiri ce nu mai sunt...

Adormi târziu...

* * *

Dela cafeneaua unde intră, a doua zi, şi după ce cunoscu puţin oraşul, se prezintă directorului liceului. Peste câteva zile începeau cursurile; era satisfăcut.

Ceea ce îl interesa, mai mult, era că trebuia să întrebe la hotel, despre o stradă, unde şedea doamna pentru care avea acel pachet.

Dacă, întâmplător, la această doamnă va putea găsi o cameră pentru el, nu i-ar fi rămas decât să ducă o viaţă ordonată, simţindu-se slab, şi obosit.

Sub pălăria moale, pletele sale încadrau o figură gânditoare, ce tace de prea multă suferinţă. Când zări numărul casei printre copacii, care o ascundeau şi, când intră în ograda tăcută spre a ajunge la camerile din marginea cealaltă a clădirii, ce dădea spre o grădină de flori, şi de pomi, păru că aude o muzică de iubire, şi că sosise ca un sfârşit, la un vis frumos.

Căci era o voinţă a sa, de a rămâne în această casă, atât de necunoscută şi, totuşi, atât de nobilă.

Aproape palid, dar cu o atenţie mai deosebită, ca de obicei, el salută o femeie frumoasă, care îi ieşise înainte, pe o mică sală.

— Da, sunt eu, persoana, de care întrebaţi, zise ea roşindu-se în faţa acestui necunoscut, care părea oarecum mirat de frumuseţea ei blondă, cu ochii verzi, şi îmbrăcată cu o haină de mătase albă...

Pe uşa ce rămăsese deschisă, dela odaia ei, se vedeau tablouri şi un mobilier, cu un parfum de modestie de altădată. Ei vorbiră emoţionaţi, şi, apoi, intrară în acea cameră.

In pachetul adus, nu erau decât o cutie cu bomboane, şi o scrisoare dela o fostă prietenă a ei; îi scria o mulţime de noutăţi, de când nu se mai văzuseră...

Rămas în surtucul său de catifea cenuşie, Sensi, privea, dintr'un fotoliu spre Marieta, care citea zâmbind, într'un alt fotoliu de lângă masă.

Apoi, veselă, sfârşind de urmărit scrisoarea, ridică privirea spre acest om tăcut, şi îmbătrânit înainte de vreme.

— Se vede că sunteţi obosit de drum, zise ea, n'o să mă refuzaţi dacă vă dau un ceai cu rom, deci, o să rămâneţi un moment, singur.

Printre vorbele, de mulţumire, ale sale, ea ieşi într'un mers uşor, pentru a trece într'o altă cameră, unde puse să fiarbă apă la o maşină de spirt.

De mult nu mai cântase, şi se trezi fredonând o melodie ce-i venise în gând, fără să ştie; de când aştepta să închirieze această cameră, unde prepara acum ceaiul, şi cât de potrivită ar fi pentru acest mosafir, care venise, poate, pentru a-i schimba viaţa monotonă, de până acum...

De altfel, ca şi celelate camere, aceasta mai fusese închiriată, dar niciunul din cei care au stat nu i-au devenit simpatici.

Până să fiarbă apa, ea se întoarse spre acest domn cu surtucul de catifea cenuşie, cu profilul feţei trist, şi încadrat de plete.

— Şi veţi rămâne în oraşul nostru, cine ştie cât timp?

— Da! răspunse el, căutând să-şi formeze un mod de a vorbi frumos despre impresia ce i-o făcuse oraşul şi casa aceasta în care se afla; sunt, însă, pe gânduri, neştiind unde voi locui, şi dacă voi avea liniştea ce o caut... Dacă îmi daţi voie să vă cer o adresă, în această privinţă, sau, o, dacă aţi avea un loc chear aici, ar fi, pentru mine, realizarea unei dorinţi de neaşteptat...

Dar Marieta zâmbea, părea distrată, privind spre fereastră la frunzele de toamnă ce se desprindeau încet, şi abia dacă mai asculta povestea acestui suflet, care continua pe un ton, din ce în ce mai teatral.

In câteva minute, devenise o altă femeie, simţea cum se hotărăşte spre un pas nou, după care nu mai vedea nimic, decât sfârşitul...

Se sculă, şi veni lângă masa unde el şedea pe gânduri, şi aştepta un răspuns din partea ei.

— Dă-mi voie, spuse ea, cu un glas trist, să-ţi arăt odaia care ai putea-o ocupa, vei fi cât se va putea mai bine, deprinzându-te...

Ea îl luă de mână, ca pe un copil suferind, şi îl conduse în camera de peste sală, acolo, unde apa fierbea pentru ceai, şi pe care ea o turnă într'un ceainic de porţelan.

Era plăcut şi aci.

Cam acelaşi fel de mobilă, mai putină şi o melancolie ce o dădea un dulap de haine cu o uşă de oglindă. Pe fereastră se vedea mica livadă, peste care amurgul se lăsa violet.

In oglinda dulapului, vechi, de o coloare închisă, Marieta se vedea pregătind ceaiul.

Băutura cu lămâie şi rom, răspândea un miros îmbătător şi intim; ei sorbeau apa caldă, ca nişte înfriguraţi veniţi de departe.

— Se apropie iarna; a naturii şi, poate, şi a noastră, spuse ea; filosofez în faţa unui pahar cu ceai... Spune-mi, mai găseşti urme de tinereţe în mine, sau sunt numai o falsă aparenţă.

Deşi mi-ai spus că eşti prea mulţumit să rămâi, te văd încă preocupat de gânduri şi, aproape, chear trist.

Cum şedeau, apropiaţi, unul de altul, el îi luă distrat, mâna, sărutându-i-o, cu buzele fierbinţi, muiate în ceaiul îmbătător.

Se priviră tăcuţi, continuând să bea din licoarea caldă.

Rămânea să doarmă, în acea odaie, chear din ziua aceea; plecă curând să-şi aducă un geamantan dela hotel.

* * *

Dacă cineva ar fi văzut acea singurătate interioară în care se afla Marieta, ar fi privit ca şi dânsa odaia ce părea că aşteaptă să găzduiască pe un nou venit.

Părea atâta schimbare, în atâta de scurt timp...

Cu un pas ameţit ea se retrase în camera ei, unde se văzu în cristalul oglinzii, ca mai frumoasă, dar obosită. Avu răbdarea de a-şi pune la un deget un inel cu o piatră roşie, şi căzu pe acelaşi fotoliu în care şezuse el.

Inzadar, nu mai era capabilă să gândească; pe figura ei plăcută, se aşeza, încet, desgustul, şi-i închidea ochii.

Târziu, poate ca în vis, auzi o trăsură în stradă, apoi uşa dela camera de peste sală. In amorţirea aceasta, ca niciodată se gândea că era săracă, cu toate că era proprietara unei case, care-i aducea un oarecare venit.

Se trezi, când umbra soţului ei, mort, voia să apară.

Se ridică şi aprinse lampa.

* * *

Dincolo, Sensi, înapoiat dela hotel, scotea din geamantan, câteva obiecte de toaletă. şi cărţi.

La lumina slabă a unei mici lămpi, începu să fumeze o ţigară plimbându-se, gânditor, prin odaie.

Tăcere. I se părea că Marieta nu este acasă, sau că doarme.

Ieşi, oprindu-se la uşa ei.

— Intră, se auzi vocea ei, destul de tare, deşi venea chear dânsa să deschidă.

Se găsiră atât de apropiaţi, încât el o plimbă de talie, până la patul din fundul camerei.

Printre întrebări emoţionante, ea ar fi voit să spună că această intimitate vine prea repede, dar nu mai avea timp; era iubită şi, aproape, învinsă.

Işi spuneau, apoi, printre altele, dacă s'ar putea găsi, mai târziu, o altfel de viaţă socială, sau un concediu.

Erau ascunşi. Se învăluiau în mister.

Din când în când, se auzeau paşi pe afară, dela ceilalţi care locuiau în aceeaşi curte.

Ei însă, vorbeau despre cărţile aduse, şi despre alte cărţi ce aşteptau la ea, ca pentru o mângâiere, când vor fi plictisiţi...

* * *

Câteva luni trecură, şi el părăsi cursurile. Petrecerile iernii îl găseau lângă Marieta, în odăile încălzite, privind ninsoarea, sau vorbind despre dramele vieţii.

Amândoi citiseră, în acest timp, toate cărţile ce le aveau, şi înprumutaseră un fel artistic de a trăi, din unele romane.

Câte un uşor vânt se auzea în horn, aducând de departe tristeţe şi sărăcie.

Privirea lor era veştedă de nopţi nedormite, şi de plăceri; pe faţa lor pudrată, ochii apăreau mari, şi suferinzi.

* * *

Ceva nu mult mai frumos, de cum au spus cei obosiţi, că viaţa e o floare, sau o carte.

Mă opresc la aceasta, fiindcă am auzit multe alte comparaţiuni care te fac să rămâi mereu pe gânduri, sau să râzi. Insă cât de ordonat se continuă viaţa, cu toată aparenţa de anarhie.

Dar e trist!

Am văzut multe flori, şi am citit destule cărţi, cu toate că, niciodată, nu e destul.

. . . .

De acum, voi trece, într'un caiet, corespondenţa, şi unele plimbări.

Incep pe o bancă sub arbori. unde tot pe aici se aude un frumos vals cântat de o bună fanfară.

Valsul era răpitor. se simţea lipsa unei iubite. cu toată trecerea de femei frumoase, pe jos, sau în trăsuri.

Am plecat.

Să scrii în aer liber, nu e uşor, mai ales când în copaci, corbii se strâmbă ca momiţele. Nici într'o berărie sumbră, n'am scris nimic; nişte fete beau bere, şi ochii le licăreau ca atunci, când ai băut mai mult.

Mai bine să revenim, la rahat cu apă.

* * *

Spuneam că voi arăta ceva despre plimbările mele; le las însă, căci nu le pot descrie, fiind sau filosofice, sau interesate. De exemplu, de ce să par un cerşetor, pe străzi tăcute, sau să umblu prin tot oraşul după o carte ce nu se mai găseşte?

Să las să treacă câteva zile, căci azi a început să plouă, şi de abia văd să scriu.

* * *

Plouă...

Capul îmi alunecă pe braţ, şi în odaie e o tăcere de mii de ani, cu aceeaşi civilizaţie. Nu pot găsi, însă, nicio cugetare veche de care să mă minunez.

Dacă e atât de trist... dacă plouă!

Am găsit un alt caiet; o, cum scriam atunci, ce subiecte înfiorătoare descriam; multe pagini sunt şterse; printre ele găsesc şi naivităţi de iubire:

«Era lună, târziu, străzile dormiau în acea noapte; ea, pe care o iubeam, visa la aceeaşi fereastră, şi mă întreba dacă mă duc să mă culc...».

Pe atunci dormeam afară, într'un cerdac, şi-i spuneam ei despre insomnii, pe asemenea nopţi, apoi tăceam, cam mult, şi-mi continuam drumul, pe străzile tăcute.

Pe urmă, sunt alte pagini şterse, printre care versuri reci, şi nesincere.

* * *

După ploaie.

Cât zâmbet peste tot; e lume multă la plimbare, şi câte frumuseţi, câte amoruri!... Dar nu mă duc nicăiri, astăzi, şi nu ştiu de ce stau aplecat pe acest caiet vechiu, în care nu e nimic despre viitor.

Spre seară e trist; pare că se duce o zi obosită de plăceri, şi se face noapte. Când nu ştii ce va urma, numai singurătatea spune că va fi asemănător ca şi altădată.

Aseară am adormit cum m'am culcat. N'am avut niciun vis.

Visele frumoase se pot descrie, iar oamenii de ştiinţă le explică ca ceva foarte uşor.

Fără vise.

Dar, în schimb, iată o dimineaţă pustie, un punct de foc şi senin; alţii au spus că e un înger bolnav...

Când nu ştiam nimic!...

Azi, mă gândesc la o lume de mister, şi de nepăsare, şi din câte întrebări mi-am pus, nu rămâne niciuna, când mă uit în oglindă dimineaţa.

Vor trece şi aceste câteva zile libere, şi voi lăsa filosofia pentru filosofi, căci a voi să spui ceva, şi a nu spune nimic, e un stil prea cunoscut al plictiselii.

* * *

De câtva timp nu mi-a rămas decât să privesc un portret; o femeie pe gânduri; stă de mult...

* * *

Plec.

Pe drumuri, lumea pare căutând o ieşire, şi n'o găseşte; sunt mâhnit, şi nici nu mai privesc ziarele ce au apărut, şi nu ştiu dacă voi intra într'o cafenea să beau ceva.

Am cheltuit atâţia bani, înzadar...

Trec iar printr'o grădină cu copii pletoşi şi guvernante; muzica, astăzi, nu cântă. Aş vrea să mai stau; aş vrea să plec; e monoton şi chinuit în jurul meu timpul, şi e atât de cald, că, din mulţimea florilor, se lasă un miros de rachiu care te adoarme.

Lângă mine, cineva, citeşte un ziar, aşa-fel, că pot privi, şi eu; zăresc şi un articol despre nişte versuri ale mele; criticul pare nemulţumit de felul acesta de a scrie, care s'a demodat. Pe aleea din faţa băncilor, lumea se duce, şi vine, din oraş; peste toţi preocupări serioase, şi toalete subţiri, şi scurte.

Pe bănci se spun glume, se istorisesc drame; aş vrea să plec.

Dacă asculţi multe, găseşti şi tu plăcerea de a săruta fotografii, şi înţelegi, prea departe, economia politică.

Dar, cu toate aceastea, şi sărăcia are literatura ei...

* * *

Astăzi după amiază, trebuie să aştept o domnişoară emancipată de multe mofturi sociale; e, de altfel, poetă şi nu dă multe vizite.

Din zâmbetul ei, n'am înţeles dacă-mi va da voie să o sărut.

Poeziile ei erau frumoase, şi trebuia o egală gingăşie ca să te apropii de ea... Ah! o după amiază de visare!

O femeie citeşte ceva şi apoi pleacă...

Aceasta ar interesa numai pe cititorii care ştiu beţia unei pudre îmbâcsite cu parfum, şi care cunosc emoţia unei întâlniri amoroase.

* * *

Câteodată mă găsesc departe, pe lângă clădiri părăsite şi e spre seară; clădirile încă mai sunt bune, dar o stăpânire necunoscută le face părăsite; sunt poate pentru cei care iubesc.

Şi nimeni nu poate înţelege tăcerea lucrurilor...

Când mă întorc în oraş, noaptea, până târziu, lăutarii cântă jalnic prin cârciumi şi bieţii oameni mănâncă şi beau pentru uitarea necazurilor; un pas şi realitatea nu vrea să ştie de poezie.

Cât de străin mă simt când aprind lampa, în tăcerea odăii care nu spune decât că este şi moarte.

Dacă aş putea scrie ceva în noaptea asta, ar fi o filosofie religioasă cu cântec de biserică, cu rugăciuni care au fost primite în cer, după atâta întrebare asupra celor fără început şi fără sfârşit...

* * *

Cum au trecut şi aceste frumoase zile... Incep să cadă frunzele, şi trebuiesc haine mai groase.

Toamna, ca o mireasă întârziată îşi lasă frunze aurii, îşi sună muzica ei de oftări, pe drumuri, prin grădini şi peste nunta primăverii; pe scări de piatră, şi lângă statuile care apar dintre copacii goi.

Am vorbit cu un tânăr despre amurguri de toamnă, de culoarea violetă din fundul aleilor desfrunzite, de picurarea rece a apei din guri de piatră; era vesel că ne-am întâlnit după atâţia ani.

Deşi nu scrie versuri, e un cititor melancolic şi visător.

In oraşul său unde sunt multe străzi somnoroase, se duce la câteva cunoştinţe, joacă cărţi şi ascultă muzică din piano.

Atât de plictisit îmi spunea de amorurile cucoanelor, de gelozii, de bătăi, drame de provincie, de care voia să se depărteze, locuind un alt oraş.

Era senin, toamnă; din mersul nostru voiam să arătăm că acestea nu au nicio importanţă. Pe strada principală era o umbră rece între ziduri; ici, colo, cădeau frunze, ca şi în parc; prin cafenele erau mese neocupate; ne-am oprit la unul din aceste localuri.

Am ascultat la o cafea şi o ţigară romanul său de dragoste.

Incet, cu mici oftări se apăra de greşelile care reieşeau din desfăşurarea acţiunii.

— Am iubit-o, spunea dânsul, cu toţi nervii de care mă vezi capabil; îi eram amant şi stăpân.

O cunoşti, nu ţi-o mai descriu; trebuie să ştii că acum, e măritată de mulţi ani; eu o cunosc numai ca doamnă.

— Pe atunci, urma la un pension.

— Ai cunoscut, deci, numai din vedere, ceea ce eu am avut fericirea, sau mai puţin, de a cunoaşte atât de aproape.

Am părăsit şcoala de vreme; plăcerea de a trăi m'a făcut să-mi caut, de timpuriu, o existenţă liberă, şi să intru în lume.

Simt, după atâţia ani, aceeaşi îmbătrânire, pe cât mi-aş fi tocit nervii pe băncile şcoalei.

La urma urmei, după multe cărări, dăm pe acelaşi drum.

Pe stradă treceau automobile şi trăsuri cu femei ascunse în blănuri; cafeneaua se umplea de consumatori şi mă gândeam, cât de repede, se sfârşesc romanele cu femeile măritate.

Ne-am despărţit căci ne chemau atâtea interese...

* * *

Am suit câteva scări; am lăsat un manuscris la o revistă artistică-politică-literară.

Prin mulţimea care pare atât de bogată, printre palatele ce par mereu închise, toamna te face trist şi tăcut, şi caută să găsească în tine, o urmă de revoltă.

Acasă am deschis fereastra şi m'am întins într'un fotoliu să mă liniştesc.

Dacă mi-ar mai descrie cineva o altă aventură amoroasă, aş râde, chear dacă între ei s'ar fi împuşcat

Oraşul se vede pe fereastră; din depărtare, zgomotul bate în auzul slăbit şi geme ca muzica unor tuburi desacordate.

Când m'am reîntors prin parc am scris:

In crângul cu stoguri de frunze ruginite
Era un frig liniştit —
Un roz şi violet în fâşii,
Peste palate se lăsa; —
Tufișele erau pustii...
O tăcere nu se ştie cum a venit,
Şi respirări oprite...
O păsărică modula:
— Vii?!...

Se spune că literatura e un plus al vorbirii, o sărăcie a oamenilor; privesc spre fereastră şi aş vrea să vorbesc numai ce trebuie; se vor găsi însă cititori pentru fiecare scriitor.

* * *

Voi spune destule greşeli, de aci înainte, rămânând să plâng pentru cele ce nu le pot spune.

O, Doamne, este ea numai atât de gingaşă... când muzica poetiza paşii săi în noaptea rece, când ca o muzică mi-a spus:

— Mergi să te plimbi?!...

E destul că ne-am despărţit târziu, e destul că nu ştiu cine era...

Adio, tu rămâi pentru mine ceea ce defineşte frumosul şi, poate, eşti poezia, sau jalea nopţilor; pentru tine scriu

fantezia aceasta, corpul tău era o dantelă, şi nu voiai prea multe laude, fiindcă timpul e scurt.

Iată, şi astăzi, aud muzica în amurgul acesta de toamnă, ah, dar ce desgust au adus anii de depărtări şi pustiu, câte alte plimbări de ruşine şi plâns...

E noapte, da, e pustiu, aş vrea să te uit, căci sufăr; n'aş fi blestemat în frigul nopţilor, dacă tu ai fi fost cu mine...

Voi, femeilor, aţi nenorocit o mulţime de scriitori, care s'au fotografiat pe un bagaj de cunoştinţe.

Pentru tine am dispreţuit o bucată de pâne, pe care apoi, mă sfădesc să o găsesc.

O, dacă toamna cântă melancolia morţii împrejurul acestei case, a cărei istorie mă acoperă de spaimă, în care aştept cele din urmă căderi, de care râd, de care oamenii mă hulesc, într'un urlet pe tot atât de păcătos.

Dormi, în pace, trăsnet a toate ştiutor, ucide şi clipa aceasta care spune că eşti nimic.

E noapte, cu foşnet bolnav de flenduri puturoase, tăceri grave şi mizerabile mângâieri. Adorm. O, iartă-mă ţigancă cu ochi de vrăjitoare, noapte, care mă amăgeşti cu ziua care vine.

* * *

Astăzi e sărbătoare; apa rece cu care mă spăl, mă trezeşte, un clopot greoi sună, departe... să ne gândim la Dumnezeu!...

Imi pare că nu mai am nimic de spus; privesc. Viaţa e pentru cei inteligenţi; ei nu fumează fără cafea şi, de sigur, au luat trenul pentru alte zări.

Câtă frumuseţe ce nu mai spune nimic, când ai ajuns că nu ştii unde să te duci...

Când va ninge, cât de frumos va fi prin oraşul alb...

* * *

Aud o romanţă din voce, cu suspine din depărtări, ea vine de pe aproape; tace şi se aude din nou; femeia care cântă pare că vrea să-şi spună şi felul său de a iubi.

In camerile mari, cu piano, sunt tăceri şi amintiri mai plăcute, şi cafeaua, sau ceaiul, convorbirile politice, sau de artă, plecările şi promisiunile, dau o notă mai reală a vieţii.

* * *

Pe stradă.

Dacă e adevărat că tuturor ne vine rândul să fim deştepţi, sau proşti, sau regi, sau cerşetori, — în mulţime suntem oameni — şi, fiecare, ne ducem unde trebuie.

Astăzi, însă, e târziu, este ecoul unui cântec american, fantastic, ce nici el nu ştie ce vrea; iată am fost în grădina unui restaurant, pe urmă într'o berărie, consumatorii erau inteligenţi, numai singur patronul făcea socoteli într'un registru; în zile de acestea, caietul meu rămâne fără de nicio linie, şi sunt săptămâni de când n'am putut spune o plăcere, sau o durere.

Câteva nopţi n'am dormit acasă, mi se părea că în absenţa mea cineva putea să citească aceste impresii şi să râdă, sau să rămână obosit că nu înţelege.

Am fost şi bolnav, hârtia scrisă mi-apărea ca o lingerie veche ce foarte puţin poate fi necesară; dar e mult, e un timp de când n'am scris nici câteva sute de pagini; uitasem că e frumos a fi un muncitor intelectual.

Ce trist e să rămâi, un fost intelectual ca prietenul care m'a găsit aseară pe o alee cu flori, pe o bancă.

In sfârşit, ne-am adus aminte, unul de altul, el, despre mine, foarte vag, eu, despre el, asemenea, cu deosebirea că era pe atunci, poate şi azi, un destul de învăţat om.

Singur de obicei, cu ochii mici, în dosul ochelarilor, meditează la adevărata valoare a operei de artă; în seara

aceea am mers să-mi arate biblioteca sa, într'o cameră pe o stradă destul de retrasă. Erau cărţi destul de rare, dar îl interesa mai mult să-mi dau părerea despre prietena sa, care acum prepara cafeaua.

Era răcoare, uşa deschisă spre un mic balcon lăsa să intre seninul nopţii.

* * *

In mica odaie, la lumina lămpii, am citit notele unei femei, care de mult aşteaptă să fie citite şi înapoiate.

Citesc:

« E altă noapte, te aştept... nu e nimeni, mă desvolt în tăcere; pe pernă e un parfum tare, şi plâng viaţa mea pierdută, că e târziu... E târziu, de acum nu voi iubi decât rochiile de mătase şi poeziile triste.

Ah, dacă vreun poet ar avea răbdarea s'asculte trecutul meu, ar forma un întreg roman... ».

Urmează multe pagini cu impresiuni din voiaj, cu cunoştinţa mai multor domni, la care unuia îi admiră inteligenţa, altuia sentimentul şi altuia puterea de muncă şi economie; foarte puţin aminteşte de un tânăr poet, care era prea sărac.

Intr'una din zile i-am înapoiat manuscrisul; nu era acasă.

Câteodată, vremea trece cu nimicuri de acestea care rămân prea intime, sau fără nicio urmă.

Când vezi goana străzii, cu zgomotul roţilor şi al muncii, abia observi liniştea celor din trăsurile de plimbare, sau care se duc şi vin dela gară.

Cu toate acestea fiecare avem o poezie a noastră, şi adeseori, cei mai interesaţi devin foarte simţitori în convorbirile despre artă; o, cât sunt de superiori şi în curent cu tot ce s'a scris!...

* * *

E toamnă... senin, aeroplane vuiesc în aer; în tremurul lor uşor, pare că râd şi absorb aer pur.

Rar se mai uită câte un trecător la ele; unii ar dori să le vadă căzând, o domnişoară spunea râzând, că ar voi să fie sărutată la o înălţime de câteva mii de metri, singura ei plăcere şi, până atunci, nu va permite nicio sărutare pe uscat sau pe apă...

In aer... în atmosferă... mă las pe spatele unei bănci şi mă uit în seninul rece de toamnă; copacii încărcaţi de frunziş galben, aşteaptă ca să se scuture deodată; păsărele de iarnă, ţipă pe undeva, cu ecou de pustiu şi tăcere.

Fete grase cu părul pe spate, băieţi, de asemenea rotunzi, întorşi de curând dela băi, vorbesc manierat păşind pe nisipul aleei, sau trec pe cai, ori biciclete.

Ce lume senină şi educaţie aleasă!...

Pe bănci, domni, doamne, citesc ziare de dimineaţă, se discută despre o sinucidere dela un hotel. Relaţiunile de dragoste, între aceşti tineri urmau de câteva luni de zile; după cum arată ziarele, ei erau de bune condiţiuni şi încă nu se poate şti cauza sinuciderii; pe revolverul preţuit la o mare valoare, era gravat: viaţă sau moarte.

Un pensionar cu ochelarii strâmbi, pe vârful nasului, nu aprobă acest act şi spune că dânsul a făcut mai bine fugind cu domnişoara, care i-a devenit, mai pe urmă, soţie. Vecinul său, mai filosofic, îi răspunde că e lume destulă şi, fiecare face cum poate, şi, la urmă, nici nu-l interesează, citind atent, cu totul altceva.

* * *

A bătut vântul... frunzele cad peste noi şi peste ziare. Am plecat pe o alee fără bănci; trec singur pe lângă bazinuri de piatră părăsite, şi, dela sfârşitul parcului, privesc câmpia nesfârşită, peste care se lasă corbii şi vântul părăsirii...

Imi amintesc de romane pasionale, în care eroii se împuşcă, sau se otrăvesc, se spânzură, se aruncă în mare sau înaintea trenului.

E trist... frunzişul e galben şi sunt şi frunze roşii ca pete de sânge; dacă vrei să rămâi pe gânduri, pe aceste alei de toamnă, e prea mult mister, şi nu e nimeni să râdă sau să te plângă.

Numai poeţii redau, în câteva strofe, aceste stări de melancolie, numai ei ne amintesc de tăceri şi singurătăţi...

In drum, spre oraş, m'am gândit la descrieri, care sfârşesc cu speranţe de viitor. La colţul unei străzi aşteptau mai mulţi un tramvai; pe bulevarde mari, vântul duce repede, praful şi frunzele, până departe...

E toamnă... Cu tramvaiul am ajuns la celalt capăt al oraşului; pe iaic sunt cazărmi şi fabrici.

Am rătăcit şi pe aceste străzi ca prin marginile unui oraş de provincie; pe maidanele goale se lăsau corbii, iar zarea era închisă şi rece. Pe o stradă din acele locuri, am intrat în grădina unui restaurant, unde am stat mai mult pentru un vin nou care era şi bun, pe când un gramofon cânta într'o cameră a acelui local.

Un tânăr elegant, cu floare la reverul hainei, un fel de nebun distractiv, sprijinindu-se în baston, privea la consumatori cu mişcări leneşe din corp. Intr'un târziu, i se făcu semn să ia loc la o masă. Acest nebun mânca şi cânta după. gramofon şi, din când în când, se ducea la masa ofiţerilor pentru a se recomanda, ceea ce făcea o deosebită plăcere doamnelor... Gramofonul cânta, când ca o fanfară, când cântece populare din voce; era totuşi, linişte, izolare, iar vinul dădea visări că sunt şi mai singur...

Spre seară, am luat, în oraş, câteva cafele într'un local, plin de lume, printre care se distingeau câţiva poeţi, câţiva artişti, — vor apărea de sigur, în toamna aceasta,

câteva reviste literare cu scriitori de talent, cu o notă nouă în poeme mici, sau cine ştie în ce fel....

Plouă încet; cafeneaua e şi mai plină şi, când se face tăcere s'aude cum cade ploaia încet, care predispune la somn... Noapte... pe asfaltul ud se resfrâng luminile felinarelor, şi trec umbre de trăsuri şi de oameni... pare o carte cu îngeri, demoni, stele, suflete, şi alte vedenii...

Câte întâlniri, mai ieftine, sau scumpe, rămân în urmă, şi câte străzi cu grădini plouate, cu parfum de toamnă, până spre casă...

* * *

Cu un creion de grafit, coloarea gri, sau plumb, am transpus câteva momente aici; am plecat să continui într'un alt loc mai favorabil, o inspiraţie poetică.

De mult s'a lăsat un zăbranic, despărţindu-mă de frumuseţi pe care le-am convenit cu tine.

* * *

Mi-e imposibil... pe vremea cărui?!...

Iată călugărul-poet, prin taverne, prin turnuri... însăşi Doamna acelei ţări a luat cunoştinţă de poeziile sale, dar ce este acest poet suferind care vrea să pasioneze publicul?...

Iată o parte ce nu-şi are explicaţie; lăsaţi-mă în secret...

Incerc să mai cuget...

Se spune că acest călugăr poseda un fel de erotomanie larvată, de care toţi ceilalţi fugeau ca nişte simpli găinari; sub rasa lui, din când în când, făcea să lucească lama unui pumnal; vremurile sunt atât de ticăloase...

Nişte manuscrise încredinţate unei ibovnice, în care nu făcea economie de politică pentru conducerea popoarelor, el fiind într'un voiaj prin Orient, află din ziare că mai

mulţi admiratori, împreună cu ibovnica sa, se strâmbau, după cum erau teoriile sale.

Trebuia să se întoarcă în ţară, să liniştească spiritele, cum se întrebuinţează la astfel de ocazii.

Pe străzi erau aceiaşi Evrei băiguind, sau câni scuturând din urechi...

Ca acei autori de poveşti, el se gândea prin umbrele zidurilor, la frumoasele ambiţiuni de a ajunge bogat... « Cetate de vânzare, ce cumpărător îţi lipseşte... ».

Neavând ce mai aştepta dela o societate în care cetăţenii nu mai isprăveau de a se cultiva, el era mulţumit muncind, departe, de aforismele unor trecători de a guverna.

Prea puţini au cunoscut pe acest straniu călugăr.

* * *

Era într'un salon de magie...

O după amiază de iarnă, care trecea tăcută, într'o stradă lăturalnică; pe la ferestre şi printre câţiva arbori, ningea pentru a nu ştiu câtea oară din viaţa lui...

Patriarh al magiei negre, aruncând, din când în când, pe masă, un pumnal, el istorisea către o femeie în mătase albă, aruncată pe un divan, despre viaţa sa, şi a altora, care n'a avut niciun înţeles...

De atunci, au trecut ani... Se crede că acel călugăr s'ar fi sinucis...

* * *

Ca şi pe acea stradă lăturalnică, ninge... ».

...Păsări negre de pradă, se coboară de asemenea pe străzi singuratece... Poate numai eu singur, pe această vreme, mă mai gândesc la acest călugăr sinistru...

La câţiva paşi, oraşul se administrează cu oameni dispuşi; spre seară se aprind lămpi, ziarele anunţă evenimente de prin provincii... dar această singurătate se

poate admite, mestecând o bucată de pâne, prin aceste locuri...

Un entuziasm de muncă se zvoneşte, din ce în ce mai aproape; întreprinderi din care se trăieşte bine...

Când scriu, aştept...

* * *

Câte nu ascult eu!...

Sunt într'o cârciumă, tu înţelegi... poate eram simpatic ca un poet al « Scânteilor galbene », al « Vremurilor de Plumb »... încolo tăcere...

Printr'o confuzie, se spune că am cunoscut pe acest călugăr...

M'am lăsat să mă observe atâţi vânzători, dar m'am gândit unde se petrec aceste fapte...

Este aceasta vreo resemnare de a compărea, şi ca aceşti negustori să-mi producă material ziaristic, în schimbul unei remunerări, care pentru moment are aparenţa unei satisfacţii...

Sau... noi nu răspundem de cele ce scriem... Aceste păreri pot fi luate de oriunde...

Se întunecă...

Vinuri stricate... numai câţiva bani...

* * *

Câteodată aceeaşi mizerie, aprecierile de mare poet, îmi adaugă încă un gând amar...

* * *

Iubire, muzică de noapte la o grădină publică... De pe o bancă privesc mulţimea care se preumblă serioasă, printre straturi de flori, argintate de globurile electrice...

Prin tufişuri, fete, sau domnişoare în rochii subţiei, cu elevi de şcoală, sau militari...

Răsete, şoapte...

Un tânăr îni cere sfaturi pentru un amor nenorocit.

Fanfara răsună peste grădină şi peste oraş.

Cântece vechi, flori, amanţi atât de tineri, mă cheamă cu mulţi ani în urmă...

Iubiri pe care le-am uitat, mă ridică să plec pe străzi adormite...

O, pasiuni amoroase...

* * *

« Vântul tremură 'n perdele astăzi, ca şi 'n alte dăţi...».

* * *

Vinurile ce-am băut, mă predispun spre crimă... mai am câţiva bani... mă duc să-mi cumpăr încă o butelie... poate înnebunesc, poate încep să cânt... sunt singur...

Cei bătrâni, cei nefericiţi pot fi îndopaţi cu vin... Decadenţă... Simbolism... Poezie... se face târziu...

* * *

E seară. M'am sculat din somn... Dormisem mult...

Câteva somnuri de acestea, îmi arată ce este moartea.

Ce plictiseală!... Mă uit... Mai am puţin tutun... Cu ce să încep?...

Aprind o ţigară... Intâi, e tăcere... Apoi câţiva greieri de seară, lătrături de seară, o harmonie, o ghitară, voce...

De sigur este pe aproape o stradă veselă...

Mă gândesc să-mi fac toaleta, vreun ceas; câţiva bani pe care îi mai am, mă grăbesc să-i dau pentru uitarea necazurilor...

Incă o noapte desordonată...

O ţigară, un scriitor îşi transpune gândurile.

Cineva, departe, munceşte şi pentru noi...

* * *

Citesc o gazetă şi mă aflu în mulţime...

Nimic deosebit. Sorbim din pahare. Sunt femei obosite, ele din când în când, îşi şterg năduşelile, cu tampoane de pudră...

Un cântăreţ dispune cu minciuni amoroase.

Dar iată zorile...

Câteva ocaziuni de acestea, îmi arată ce este viaţa...

Ce plictiseală... Intâi, tăcere... Apoi câţiva cocoşi de ziuă, câteva rulări de care grele... despre ziuă...

Retrageri, sau continuări... Nimic deosebit...

O ţigară... câteva clipe pentru toaletă... Da: iată chear zorile...

* * *

Ne aflăm în plină epocă de anchete şi discuţiuni în legătură cu manifestările noastre literare de ultima oră. Este oare, o trezire tardivă a unora de a se interesa prea asiduu de aspectele unui atare produs de lux, lăsându-ne a înţelege din sezisarea aceasta că poate mergem spre decadenţă?...

De ce oare acest simptom alarmant?...

S'ar părea că ne convulsionăm într'o criză de aşteptare a unui geniu poetic care, după actuala stare de lucruri nu va apărea niciodată... E o nedreptate rău intenţionată faţă de talentele noi, considerate de unii ca tineret fără experienţă, şi care n'ar adăoga cât de puţin la cultura poporului nostru, deprinzându-l cu o educaţie anterioară. Creaţiunile artistice, de seamă, la oricare alte ţări civilizate, n'au venit fără mari mişcări culturale.

* * *

Poezia nouă, în aceste împrejurări de schimbări sociale, nu mai poate fi lăsată numai la discuţiunile de cafenea de prin oraşe; menirea ei este de a fi cunoscută cât mai

mult, de toate clasele sociale de cititori, de unde apoi ar putéa evolua spre acel viitor promis pe care îl aşteptăm...

Ar fi regretabil ca acest flux de frumos, de care abundă literatura noastră acum, să nu fie răspândit, transfuzat acolo unde se cere, zăbovind, în trecut, cu acelaşi fel de educaţie populară, fără a se adăoga partea nobilă din frumosul creaţiunilor noi.

In felul acesta operele poeţilor actuali şi-ar regăsi adevăratul ecou, de artă a vremii. Şi fiindcă vorbim de educarea maselor populare, credem că ele au ajuns la maturitatea înţelegerii a oricărui fel de artă, fie ea cât de subtilă...

* * *

Bucureşti... Iţi vine să râzi... cu toate că îţi vine să râzi... Capitală, studii, predispoziţiuni directe spre matematică, pe de altă parte pentru literatură...

Drepturi sociale... Femei care vorbesc. Curios! Nu ştiu pentru a câtea oară sunt pe aici. Se spune că mai sunt un fel de savanţi, care îşi respectă meseria, pentru afecţiuni neurosimpatice...

Rezultatele, adevărate minuni...

Pare că se află cam multe căruţe cu motor, ceea ce ne arată că sunt oameni bogaţi... Socialism... cluburi... pace... linişte...

* * *

Viaţa sa intelectuală îi adusese, obişnuitele indispoziţiuni de nervi.

Rătăcit printre ai săi, simţea că numai prezintă niciun interes.

In nişte zile călduroase de vară, se hotărî pentru nişte ţărmuri de mare, împreună cu o tovarăşă... Ca şi un mort şedea desbrăcat la soare, pe nisip, sau ca doi primi-

tivi printre stâncile bătute de valuri. Natura şi cerul plin de soare păreau că voiesc să ajute nervii lor obosiţi.

Cu umbra lor pe nisip, în pustietăţile marine, priveau în zare vapoare, spre alte continente.

El era născut pentru oraşe mari:

La ţărm
O gând amar...
Singurătăţı,
Pribege seri de primăvară,
Parfumuri ce se duc pe vânt —
Şi flaute din stânci de mare...
A fost ca niciodată...
Ingrijitoare aşteptări,
Şi valuri ce foşnesc la ţărm.
Singurătăţi,
Şi flaute
Din stânci de mare...

* * *

Cântă lăutar... un cântec pribeag, şi străin...

Hai, cântăreţ... ce zări vom ajunge dela această cârciumă bătrână?...

Şi fiindcă m'ai făcut să plâng, ţine nişte bani.

Sensi, a trecut pe aici... Hai, cântăreţ, ce zări vom ajunge dela această cârciumă bătrână?...

Ascultă graiul meu decadent... Deşi sunt obosit de drum, poate vom găsi frumoasa cu ochii de safir, cu cântecul tău pribeag, şi străin... Sau să uităm acestea în fumul unei ţigări... Auzi fonografe publice, şi viaţa în intensul ei... Ce poate să mai fie?... Suntem la sfârşit; să bem şi să uităm... După mii de ani, evoluţia spune că poate şi mai mult...

* * *

In curte, aceleaşi distracţii observate, mereu, în anii cât a fost locatar... Viitorul îl mângâia cu iluzia şi surpriza unei locuinţe mai confortabile, şi un trai mai comod...

Intr'un dulap, dădu peste nişte hârtie monetă, necesară prezentului... Puţin efort, şi în curând, alte zile cu alt cadru, cu alt decor, pentru a-l dispune spre noi lucrări...

Dar îngrijorări politice.

Gazetele vestesc enervant, retrageri de guverne...

In cameră totul deranjat. Sensi se pregătea să se mute. In puţinele odăi, unde se plictisise câţiva ani, lăsa pe podelele goale câteva jurnale şi hârtii... Gândea, acum, la cei care au case, curate şi baie... Peste drum, pe fereastra deschisă, pe balcon, la etaj, femei scuturau perne şi covoare, aceleaşi toate, cu aerul lor de stabilitate...

Prea plictisit, trimise să-i aducă nişte vin, remediu sigur, pentru împrejurările în care se afla...

O visare mai întârzia în fumul unei ţigări. Se gândea la noi cunoscuţi, pentru eventuale ieşiri din uitarea ce-l înconjura. Mereu febril, se complăcea în aceleaşi acţiuni...

Dincolo, de poezie însă, ecourile vieţii răcneau în fereastra sa.

* * *

Camionul se opri la poartă. Oamenii încărcau; odăile rămâneau goale, cu visurile ce au adăpostit, ca şi suferinţele unor ani de zbucium...

Pe noua stradă, Noemvrie îngrămădise frunzele pe la uşi, şi foşnet de iarnă, intra prin ferestrele fără storuri... Mai sorbind din vinul uitat într'o sticlă, aranjă câteva mobile.

Foşnetul iernatic trecea pe la noua locuinţă, şi pe strada necunoscută făcea popasuri întârziate.

Singur, în noile odăi; o cafea adusă, şi încercarea de a se familiariza cu zidurile atât de curând părăsite de alţii. Cine au fost ceilalţi?... Cine ar fi el?... Interesează, oare, când viaţa e atât de grăbită pentru unii. In două trei zile. intimitatea locuinţei deveni familiară... La o masă întorcea foi, după foi scrise, urmărea sfârşitul unui manuscris ce era discutat de mult.

Deşi fire independentă, şi aproape necunoscut, totuşi, activitatea lui era urmărită cu interes.

Câteodată, se întreba ce mai vor unii oameni dela el?...

Ecourile brutale ale prozei cotidiane îi strigau sub ferestre şi oamenii nu înţelegeau firea lui...

Prin cultură trăise toate civilizaţiile, ceilalţi păreau rămaşi cu mult în urmă...

Ce satisfacţie ar fi meritat, şi cum putea să o ceară?... dela cine?

De aceea îşi vedea de munca lui de visător, singurul îndemn ce-i mai rămăsese.

* * *

Vântul iernatec şoptea împrejur... Câţiva fulgi de gheaţă căzură... Privea întâile manifestări ale unui sezon atât de vitreg celor cu venituri modeste...

* * *

In vremea aceasta, când poezia decadentă şi simbolistă cere tot mai mult material, cu nota unei culturi epuizate, piaţa literară, ca şi pentru alte curente, dădea prea puţini cititori. El trecea cu un autor misterios. In jurul său, civilizaţia îl făcea să se gândească la romanele mecanicei grăbite; afundat în scaun, cu creionul distanţat, trecea pe câte vreo hârtie, însemnări dezolante...

Anii treceau, deprinzându-l cu o viaţă după jurnalele săptămânii...

Un manuscris al său ni-l arată găzduit pentru câteva nopţi, într'un castel, fără să arăte pe seniorul proprietar...

Se găsea aici, gândindu-se poate, la sute de ani...

In acelaşi manuscris mai adaogă, că ar fi găsit în hrube buţi cu vinuri şi rachiu, ce l-au hrănit vreo doi ani, în care timp şi-a scris cronica vremii.

Călugăr cult, lăsa să fie vizitat din când în când, de Voievozi de seamă...

Un timp, jupânese văduve ascultau cursurile lui despre viaţă, şi despre iubire...

* * *

Vacanţa de Crăciun se anunţa tristă pentru mine, ca pentru străini. Priveam cărţile în care trebuia să uit singurătatea, sau farmecul acestor sărbători de distracţii şi banchete.

Va fi aceeaşi odaie ce se încălzeşte cu greu, unde vor trece şi aceste zile, la fel sau mai trist ca celelalte.

Ceva, însă, îmi spune că poate va fi altfel, şi deşi nu dădusem nicio atenţie unei scrisori primită cu câteva zile în urmă, în noaptea aceasta o reluai pentru a o citi din nou.

« Iubit poet, cu multă greutate aflându-vă adresa, vă scriu ca un necunoscut admirator, care vă roagă să petreceţi anul nou la dânsul, în satul C... prin gara M... unde vă aşteaptă o trăsură. De veţi veni sau nu, rămâne cum veţi crede; eu însă, vă aştept » Radu.

A mă deplasa pentru un admirator necunoscut... Din nou stăteam cu ochii în gol, gândindu-mă să-i răspund, sau să aştept zilele să treacă, pentru a mă decide! Şi modestia rece a odăii mele, îmi spunea că tot mai bine ar fi să mă duc, oricum ar fi. Zilele treceau şi zgomotul particular al sărbătorilor, mă întrista şi mai mult. Un dor

de variaţie mă lua mereu şi invitaţia îşi făcea loc ca o preocupare definită.

Am plecat, în ajun, într'un vagon plin de lume. Mă duceam la întâmplare, şi chear cu o adâncă tristeţe. Abia auzii prin mulţime, numele gării pustii; găsii trăsura şi ţăranul singur, pe capră, care îmi spuse râzând, că pe noapte vom intra în sat.

Câmpii îngheţate şi crânguri goale rămâneau în urmă, şi apăreau... iar tristeţea din tren mă urmărea mai înainte, fără să mă întreb: de ce am venit pe aici? Stelele apărură, şi o fază de lună arată pustiul îngheţat şi fantastic.

Frigul se lăsa aspru... Prin satele pustii se auzeau ecouri de colindători puţini, iar căsuţele acoperite cu trestie dădeau fiori...

Departe, într'un câmp pustiu, trăsura intră pe o alee lungă de copaci goi, şi vizitiul îmi spuse că am ajuns. Ascunsă între copaci, în câmpul îngheţat, casa păru izolată, cu totul de sat. O zidire veche cu două etaje, în care primul era stins şi nelocuit.

O singură lumină se zărea la o odaie de sus, cu un balcon vechi şi întristat...

Nicio mişcare de primire. Peste tot tăcere. Amorţit de frig, şi rămas singur în sufragerie, singura odaie luminată pe care o văzusem de afară, priveam de lângă sobă serviciul de masă pentru o singură persoană, şi sticlele cu băutură... Aşteptam... Părea că sunt într'o locuinţă din care cei de acasă plecaseră pentru a scăpa de singurătatea unei clădiri atât de vechi, cu gratii şi ziduri groase.

O căldură plăcută, totuşi, şi aerul antic al acestei clădiri mă familiariză întrucâtva, şi aşteptam...

O scrisoare deschisă, pe masă, mă atrase dela sosirea mea... Apropiindu-mă o citii: «Fii bine venit. Bea pentru un an mai bun. Sunt eu care te-am invitat» Magda.

Imi trăsei scaunul, şi stam trist, privind serviciul singuratec şi buteliile, într'o tăcere care îneca orice surprindere de relaţiuni omeneşti, şi care spunea: adu-ţi aminte, că eşti departe şi numai cerceta nimic...

Stam încă în sufragerie, în ţăcănitul monoton al unui ceas vechi, uitat pe un dulap, bând vinurile alese, în sănătatea acestei necunoscute, care aranjase această amăgire, pe care în amorţirea alcoolului o găseam duioasă, iar zidurile foarte vechi şi groase spuneau: «rămâi la noi».

Privirea rătăcea în fumul ţigării, presupunând mulţimea odăilor şi din acest etaj, care dormeau, închise, goale, sau mobilate, în noaptea lor.

Era târziu. Mă plimbam încet şi privirile mele se opreau la ferestrele cu gratii înfipte în zidurile groase, zărind o lună fugară pe un senin cu câmp îngheţat.

Pentru a uita şi opri spaima ce se lăsa, îmi luai ultima sticlă rămasă, stinsei lampa de aici, şi trecui prin sala largă, luminată slab de lună, către odaia de culcare, unde lampa aprinsă mă aştepta.

Căldura, covorul moale şi grosimea zidurilor zugrăvite de demult, şi aceleaşi gratii la ferestrele atinse de un desiş de copaci lungi şi goi, mă izola liniştit pentru a mă crede într'o locuinţă visată şi în care aş fi voit să rămân uitat. Mobila veche cu un parfum de poveşti, arăta odaia unei femei, care părea că pluteşte pe lângă mine, şoptitor, pentru a mă face să zâmbesc.

Lângă pat, pe o măsuţă, câteva cărţi, un caiet gros, o cutie cu fondante şi ţigări fine, stăteau ca nişte tovarăşe ale insomniei, aci în această clădire veche, înconjurată de copaci vâjâitori sub palida lună.

Pentru a nu plânge în această vrajă, pe care o suportam dureros, băui ultima sticlă ce o adusesem, luând şi din fondantele deschise. M'am culcat târziu; stând între

perne, luai caietul pentru a citi impresiuni, scrise de aceeaşi mână ce-mi scrisese scrisorile ce le primisem, gândindu-mă trist, la această fantazie, — de a veni pentru anul nou, într'o locuinţă atât de veche şi aproape pustie, ascultând şoapte duioase pentru a nu mă simţi amăgit.

Caietul se deschise la o foaie îndoită, unde câteva rânduri veneau ca o explicaţie: « nu mi-a plăcut să amăgesc pe nimeni, găsind acest lucru neserios, şi mai totdeauna cu urmări triste. Aş dori ca această nebunie a mea să-ţi rămână indiferentă. Mi s'a părut viaţa în ultimul timp, atât de sever serioasă, încât doream o amintire în aceste ziduri vechi, pe care, după plecarea Dumitale, voi simţi-o fără a şti nimeni, — până atunci, când felul meu de a fi îmi va dicta să vă cunosc personal, sau nu. Te rog iartă această amăgire.

Sărbătorile le voi petrece cu familia, în oraşul din care ai plecat, şi ne vom întoarce aici pe la mijlocul lunii.

Incă odată, te rog, să ierţi singurătatea şi neexplicarea în care îmi place să mă afund, visând la atâtea câte aufost...

Scrie-mi ceva în acest caiet... M».

In vagul unor tăceri lungi, adormii în vâjâitul stufişului de copaci, ce înconjura ca un crâng această casă depărtată.

M'am trezit târziu. Un soare clar lumina odaia parfumată şi caldă, iar zarea se întindea la ferestrele vechi cu întinderi, de câmpii îngheţate şi sboruri de păsări iernatece. Spălându-mă, mă trezii, şi mă simţeam, întru câtva, mai lămurit de situaţia mea; mă gândeam că a doua zi, trebuia să plec, ducând cu mine o nouă melancolie, pentru nu ştiu câtă vreme. Voiam să văd această casă din depărtare, din parcul ei sălbatec, înainte de a pleca, şi coborîi uşor scara lată şi veche, pe unde venisem.

Trăgând un drug dela o uşă uscată, din sala de piatră ieşii pe nişte trepte vechi şi înverzite, privind aleea nesfârşită şi goală, ce mă umplu de o melancolie amară, fără a

putea să înaintez. Reintrai în vechea clădire, cu ecoul ei de pustiu care, totuşi, părea mai puţin întristătoare, ca violetul fumuriu din fundul parcului sălbatec.

Rătăceam neauzit printre sălile tăcute...

Pustiul acesta explica sufletul necunoscutei mele, care se decisese de a mă avea aici, de sigur, după multe zile şi nopţi de singurătate gândită...

Masa şi vinurile alese urmară cu o varietate deosebită. O cameră pe care o zării întredeschisă, licărea de butelii... Nopţi de visare, în care uitam oraşul, spre care trebuia să plec pentru totdeauna. In ultima noapte recitii rândurile ei din caiet şi voiam să-i scriu, după cum mă ruga, terminând scrisoarea.

Beam vinul cu fondanta pe care o luasem, şi aprinsei o ţigară fină din cele lăsate de ea. Putui să scriu câteva rânduri cu o mână tremurătoare: « Buteliile de vin, consumate de mine, iubită necunoscută, vor spune că ai amăgit un beţiv. Poate vei uita că am petrecut un an nou, într'o clădire veche şi fantastică, care m'a putut găzdui atât de puţin, pentru a mă reda mai învins în zgomotul oraşului, ce va pătrunde în odăiţa închiriată, ce se încălzeşte atât de greu... Un plâns supărător vei auzi în această cameră după plecarea mea, şi nu cred că voiai o astfel de amintire... după cum şi eu voi duce cu mine un duios ecou, care nu ştiu de este ecoul glasului tău. Un cuvânt fantastic... adio. Va plânge acest cuvânt în parcul sălbatec, la ferestrele vechi, cu gratiile lor de fier, după cum mi-a plâns şi mie în ultima noapte de amăgire, în aceste ziduri groase, pe care părăsindu-le nu ştiu cum le voi privi, ca să nu plâng. B ».

Sunt mulţi ani, şi palate vechi, şi case vechi stau uitate în depărtări de sate... şi câte alte ziduri din zilele noastre, nu vor deveni odată, tot atât de fantastice...

CUPRINSUL

CUPRINSUL

PLUMB

CU VOI

COMEDII IN FOND

PROZĂ

MONITORUL OFICIAL ŞI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI — 1944